

Regeringens proposition

1983/84: 131

om högre skoglig utbildning;

beslutad den 8 mars 1984.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokoll för de åtgärder och det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

SVANTE LUNDKVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa förändringar av den högre skogliga utbildningen. Bl. a. föreslås att skogsteknikerlinjen utökas med 30 nybörjarplatser förlagda till Skinnskatteberg.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-08

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Proposition om högre skoglig utbildning

1 Inledning

Med stöd av regeringens bemyndigande den 10 december 1981 tillkallade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet en särskild utredare¹ med uppdrag att utreda vissa frågor rörande den eftergymnasiala skogliga utbildningen. Utredningen, som antog namnet skogsutbildningsutredningen, avlämnade i september 1983 betänkandet (Ds Jo 1983:6) Högre skoglig utbildning. Betänkandet har remissbehandlats.

Till protokollet i detta ärende bör fogas dels utredningens sammanfattning av betänkandet som *bilaga 1*, dels en förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissyttrandena som *bilaga 2*.

2 Föredragandens överväganden

Den skogliga eftergymnasiala utbildningens innehåll och omfattning sammanhänger i hög grad med en sedan länge rådande befattningsuppdelning inom skogsbruket. De olika utbildningslinjerna för skogstekniker, skogsmästare och jägmästare tar sålunda sikte på att utbilda befattningshavare på olika nivåer. Utbildningen av skogstekniker, skogsmästare och jägmästare bedrivs vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och genomförs på sex orter med ett relativt litet antal studerande på varje ort. Skogsteknikerutbildningen genomförs i Värnamo och Bispgården medan skogsmästarutbildningen genomförs i Skinnskatteberg. Jägmästarutbildningen före-

¹ Landshövdingen Gösta Gunnarsson.

kommer vid den skogsvetenskapliga fakultetens tre huvudsakliga förläggningsorter, nämligen Umeå, Garpenberg och Uppsala. Efter ett inledande skol- och praktiskskede förlagt till tre skogsbruksskolor i landet påbörjas jägmästarutbildningen i Garpenberg. Efter ett studieår i Garpenberg slutför huvuddelen av de studerande utbildningen i Umeå. Genom att nuvarande utbildningsplan getts olika inriktningar kommer de studerande som följer marknadsinriktningen dock att få sitt sista studieår förlagt till Uppsala.

Skogsteknikerutbildning meddelas också av Stiftelsen Värmlands och Örebro läns skogsskola i Gammelkroppa (Gammelkroppa skogsskola).

Utredningen har bl. a. haft i uppdrag att studera alternativ till den nuvarande uppdelningen på tre utbildningslinjer. Därvid har utredningen särskilt övervägt behovet av den mellannivå som skogsmästarutbildningen representerar. Utredningen har kommit till den slutsatsen att utbildningen väl fyller sin plats i det skogliga utbildningssystemet. Därför föreslås att de nuvarande tre utbildningslinjerna behålls. Jag delar i likhet med de flesta remissinstanserna denna uppfattning.

Även i fråga om det framtida behovet av skogligt utbildad arbetskraft delar jag utredningens och flertalet remissinstansers bedömning. Jag räknar således med att det totala behovet kommer att öka något. Vad gäller fördelningen av antalet nybörjarplatser på resp. utbildningslinje talar allt för att skogsbrukets behov av personal inte kan tillgodoses på sikt såvida inte vissa förändringar görs. Bl. a. leder åldersfördelningen hos de i dag yrkesverksamma skogsteknikerna till att pensionsavgången blir mycket stor under de närmaste 15-20 åren. Utredningens analys visar att utbildningen av skogstekniker behöver utökas. Jag föreslår mot bakgrund härav att antalet nybörjarplatser ökas från 90 till 120 per år. För att kunna uppnå en erforderlig kompetenshöjning bör skogsteknikerutbildningen såsom utredningen föreslagit förlängas med en termin till att omfatta sammanlagt fyra terminer (80 poäng). Därigenom kommer det att föreligga möjligheter att förstärka vissa inslag i utbildningen såsom arbetsledning och skogsproduktionens grunder.

Utredningen har framlagt vissa förslag till ändringar i de nuvarande behörighetskraven för skogsteknikerlinjen. Det är SLU:s styrelse som har att besluta om behörighetskraven. Som underlag för styrelsens överväganden om ändring av dessa krav bör kunna tjäna utredningens förslag och remissyttrandena däröver.

Om skogsteknikerutbildningen förlängs i enlighet med vad jag nyss har förordat bör skogsmästarutbildningen i enlighet med utredningens och flertalet remissinstansers bedömning kunna förkortas med en termin till att omfatta sammanlagt två terminer (40 poäng). Skogsmästarlinjen bör, såsom utredningen förordat, i första hand ge en vidareutbildning för skogstekniker. För tillträde till linjen bör enligt min mening krävas genomgången skogsteknikerlinje eller motsvarande kunskaper. I den mån alla platser på linjen inte upptas av skogstekniker som söker vidareutbildning bör de

användas för utbildning i kombination med annan kvalificerad yrkesutbildning på högskolenivå. Jag tänker då främst på kombinationer med jordbruksutbildning, sågverksutbildning och andra utbildningar som berör skoglig vidareförädling. Det ankommer på styrelsen för SLU att närmare utforma tillträdesreglerna till skogsmästarlinjen.

Genom förkortningen av skogsmästarutbildningen kommer utbildningsresurser i form av t. ex. lokaler, lärare och undervisningsmaterial att frigöras i Skinnskatteberg. Dessa resurser bör användas för den utökning av skogsteknikerlinjen med de 30 nybörjarplatser som jag har förordat. En skogsteknikerutbildning bör alltså komma till stånd i Skinnskatteberg. Det innebär att skogsteknikerutbildningen i Bispgården och Värnamo behålls med nuvarande omfattning. Jag utgår från att skogsteknikerutbildning också fortsättningsvis meddelas vid Gammelkroppa skogsskola.

Vad jag nu har förordat i fråga om skogsteknikerlinjen bör gälla för de studerande som börjar sin utbildning efter den 30 juni 1984. Antagningen till den förlängda skogsteknikerutbildningen bör gälla dem som påbörjar sin utbildning efter den 1 januari 1985. Förkortningen av skogsmästarutbildningen bör genomföras fr. o. m. läsåret 1987/88.

Utredningen föreslår att jägmästarutbildningens nuvarande uppläggning och utformning i princip behålls. Det innebär att jägmästarlinjen även i fortsättningen skall omfatta högst 200 poäng och att den första terminen skall vara en praktiktermin. På denna skall enligt utredningen följa ett års grundkurser i Garpenberg och ett års fortsatta grundkurser i Umeå. Därefter följer kurser med olika inriktningar under två år. Utredningen förordar att SLU skall närmare utreda om en skogsbiologisk utbildning bör införas.

De flesta remissinstanserna anser att den nuvarande jägmästarutbildningen är väl anpassad till de arbetsuppgifter som jägmästare ställs inför och förordar därför i likhet med utredningen en oförändrad uppläggning av utbildningen. Behovet av en skogsbiologiskt inriktad utbildning ifrågasätts av några remissinstanser medan andra anser att det finns behov av en gren med ytterligare fördjupad biologisk kunskap och finner det angeläget att frågan närmare utreds.

För egen del vill jag anföra följande. Jag har tidigare i min anmälan till propositionen (1983/84:107) om forskning framhållit vikten av kunskapsfördjupning rörande de grundläggande sambanden mellan olika processer i de biologiska systemen. Kunskaper om skogsproduktionens villkor, om råvarans kvalitet och utnyttjande och om skogens betydelse i ekosystemet är avgörande för en framgångsrik skogsproduktion. Genom att fördjupa kunskaperna kan en bättre förståelse uppnås för skogsnäringens biologiska, tekniska och ekonomiska möjligheter och begränsningar. Sett mot denna bakgrund bör frågan om en skogsbiologisk fördjupning av utbildningen prövas ytterligare. Enligt gällande bestämmelser ankommer det på styrelsen för SLU att närmare besluta om utbildningens huvudsakliga innehåll och uppläggning.

Skogsutbildningarna har tidigare i huvudsak varit koncentrerade till frågor som rör produktionen av råvara för skogsindustrin. Det senaste decenniets utveckling visar emellertid att kunskaper om produktutveckling och kvalitetsfrågor, tekniska system och ekonomisk organisation är viktiga och att dessa kunskaper måste omfatta alla led i näringen: råvaruproduktion, industriell förädling, lagring, distribution och användning. I den nu gällande utbildningsplanen har detta beaktats genom en utbildningsinriktning mot marknadsfrågor. Denna inriktning har vidgat jägmästarnas arbetsmarknad till vissa för skogsnäringen och samhället betydelsefulla nya områden.

Utredningen har förordat att det avslutande årets utbildning inom marknadsinriktningen flyttas från Uppsala. För en lokalisering till Umeå talar enligt utredningen att en önskvärd samordning blir möjlig med övriga inriktningar.

Skogsbrukets företrädare tillstyrker utredningens förslag. Sågverkens råvaruförening och sågverksindustrins kommitté för utbildning och teknisk utveckling anser däremot att utbildningen även i fortsättningen bör vara knuten till institutionen för virkeslära i Uppsala. Enligt dessa är det nödvändigt med en fortsatt bred satsning på utbildning och forskning inom områdena produktutveckling och marknadsföring av svenska träprodukter.

Enligt SLU har det avslutande årets utbildning en naturlig förankring i institutionen för virkeslära i Uppsala eftersom tyngdpunkten i undervisningen ligger inom detta ämnesområde. En bidragande orsak till den höga kvaliteten anser SLU vara den omfattande externa medverkan som möjliggjorts genom att företag och branschorganisationer i den egna och angränsande regioner har visat ett starkt intresse för utbildningen. Av SLU:s remissyttrande framgår att den skogsvetenskapliga fakultetens kollegienämnd enhälligt har motsatt sig att utbildningen flyttas från Uppsala.

För egen del anser jag övervägande skäl talar för att det avslutande årets utbildning inom marknadsinriktningen sker i Uppsala. Det ankommer som jag tidigare nämnt på styrelsen för SLU att närmare besluta om utbildningens huvudsakliga innehåll och uppläggning och därvid även ange bl. a. hur den närmare skall organiseras.

I detta sammanhang vill jag något beröra vissa frågor om ämnena skogsteknik och virkeslära. Institutionen för skogsteknik är i sin helhet lokaliserad till Garpenberg och institutionen för virkeslära till Uppsala. I olika sammanhang har framhållits att lärarrepresentationen i dessa ämnen är underdimensionerad i Umeå. SLU har tidigare föreslagit en förstärkning av lärarkapaciteten inom de nämnda områdena i Umeå. SLU framhöll då att ämnena virkeslära och skogsteknik i undervisningssammanhang skulle kunna bilda en enhet och benämnas skogsteknologi. Även utredningen har föreslagit en förstärkning av ämnena skogsteknik och virkeslära i Umeå. Jag anser för egen del att en sådan förstärkning är angelägen. Jag avser

därför att återkomma till regeringen med förslag om att en tjänst som universitetslektor i skogsteknologi inrättas med placering i Umeå. Något medeltillskott för detta ändamål behövs inte.

3 Vissa anslagsfrågor

I min anmälan till prop. 1983/84:107 om forskning har jag under anslaget Sveriges lantbruksuniversitet: Förvaltningskostnader räknat 1 700 000 kr. för den förstärkning av den skogliga utbildningen som jag har förordat i det föregående. Jag har därvid räknat 1 370 000 kr. för en förlängning och utvidgning av skogsteknikerlinjen. För ändamålet kan även utnyttjas de resurser som frigörs från skogsmästarlinjen vid ett genomförande av mitt förslag i det föregående.

För att säkerställa en skogsteknikerutbildning vid Gammelkroppa skogsskola i minst nuvarande omfattning har jag dessutom räknat en ökning av skolans statsbidrag med 150 000 kr. För förstärkning av utbildningsresurserna i Umeå har jag räknat 180 000 kr.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen *dels* föreslår riksdagen att

1. godkänna den av mig förordade ökningen av antalet studerande på skogsteknikerlinjen,
2. godkänna den av mig förordade lokaliseringen av skogsteknikerutbildningen,

dels bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag i övrigt har anfört om den högre skogliga utbildningen.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för de åtgärder och det ändamål, som föredraganden har hemställt om.

Sammanfattning av betänkandet (Ds Jo 1983: 6) Högre skoglig utbildning

SAMMANFATTNING

Skogsutbildningsutredningens uppgift har varit att pröva och avge förslag om den eftergymnasiala skogliga utbildningen. I eftergymnasial skoglig utbildning ingår f.n. skogstekniker-, skogsmästar- och jägmästarlinjerna vid Sveriges lantbruksuniversitet.

För skogsbrukets behov har sedan mycket länge utbildats skogstekniker, skogsmästare och jägmästare. Utredningen har prövat behovet av resp. kategori samt analyserat utbildningsmål, utbildningens innehåll och uppläggningsm.m. samt arbetsmarknaden för de skogligt utbildade.

Skogsbruket har behov av arbetsledare-planläggare-rådgivare med en kompetens som närmast svarar mot skogsteknikerutbildningen men har också behov av personal med längre högskoleutbildning vilket då närmast svarar mot jägmästarutbildningen. Befattningar direkt avpassade för skogsmästare finns inte i samma utsträckning men skogsmästarna har väl försvarat sin plats på arbetsmarknaden. Skogsmästarna har också i större utsträckning än övriga kategorier sökt sig till mera specialiserade befattningar i gränsområdet till skogsbruket.

Storskogsbruket har under 1970-talet och hittills under 1980-talet väsentligt minskat antalet befattningar för skogligt utbildad personal. Även för de närmaste tio åren beräknas en fortsatt minskning av personalbehovet. För skötseln av det enskilda skogsbruket är det troligt att det behövs en viss ökning av skogligt utbildad personal. Om hela det enskilda skogsbruket skall skötas på ett sätt som är önskvärt ur samhällets synpunkt finns det ett ökat behov av skoglig service.

Till detta kommer skogsvårdsstyrelsernas behov av personal för lagtillsyn, rådgivning och översiktlig planering.

Den skogliga forskningen har genomgått en mycket stark volym-expansion sedan mitten av 1970-talet. Det är sannolikt att denna även framöver kommer att ha ett stort nyrekryterings-behov. Ett annat område som varit mycket expansivt för skogligt utbildad personal är utlandsverksamhet. Utredningen bedömer att det finns ett fortsatt expansionsutrymme utomlands för i Sverige skogligt utbildade personer.

Den sammanfattande bedömningen är att inom det egentliga skogsbruket finns det ett något minskat eller möjligen oförändrat behov av skogligt utbildad personal. För utbildning, forskning och utlandsverksamhet finns ett ökat personalbehov. För de skogliga gränsområdena är behovet mera svårangett men det kan antas vara ungefär oförändrat men med en annan fördelning jämfört med dagens läge. Totalbehovet skulle därmed peka på någon ökning.

Med nuvarande utbildningskapacitet finns det ungefär lika många skogligt utbildade personer år 2000 som idag. Antalet skogstekniker, skogsmästare och jägmästare sammantaget i yrkesverksam ålder uppgår till ca 5 600. Om den nuvarande utbildningskapaciteten bibehålles är dock fördelningen mellan de olika kategorierna väsentligt förskjuten år 2000. Nuvarande kader av skogstekniker om ca 3 450 minskar till ca 2 870. Antalet skogsmästare ökar från ca 875 till ca 1 250 och antalet jägmästare från knappt 1 300 till drygt 1 600.

Den fördelning mellan de tre utbildningskategorierna som blir effekten om nuvarande utbildningsdimensionering bibehålles svarar inte mot skogsbrukets behov av fördelning mellan de tre kategorierna. Utredningen föreslår därför att utbildningen av skogstekniker ökas med 30 per år. Utökningen föreslås ske genom att en skogsteknikerutbildning förläggs till Skinnskatteberg.

Utredningen har prövat lokaliseringen av den skogliga eftergymnasiala utbildningen. På de tre lokaliseringsorterna Uppsala, Umeå och Garpenberg har det gjorts mycket stora investeringar för skogsfakultetens räkning. Jämfört med riksdagens ursprungliga beslut i samband med omlokaliseringen av skogshögskolan har det skett en påtagligt större utbyggnad i Uppsala och en mindre i Umeå. Successiva beslut inom fakultet, styrelse, regering och riksdag har lett till detta resultat. Externa forskningsmedel har i betydande grad lokaliserats till Uppsala.

I lantbruksuniversitetets långsiktsplan 1981 uttalas att på sikt och vid behov av investeringar bör övervägas att flytta skogsmästarutbildningen i Skinnskatteberg till Garpenberg. Sett ur lantbruksuniversitetets synpunkt kan det finnas vissa kostnads- och undervisningsfördelar att vinna på en lokalisering av skogsmästarskolan till Garpenberg men utredningen finner att dessa fördelar inte uppvägs av de lokaliseringspolitiska och samhällsekonomiska konsekvenserna av en nedläggning av lantbruksuniversitetets verksamhet i Skinnskatteberg. Utredningen har därför funnit starka skäl för en fortsatt verksamhet i Skinnskatteberg och föreslår en utökning av verksamheten på nämnda ort.

Skogsteknikerutbildning sker f.n. i Värnamo, Bispgården och vid Gammelkroppa skogsskola. Den senare drivs av en särskild stiftelse. Utredningen föreslår att skogsteknikerutbildningen bibehålles på dessa tre orter och som ovan nämnts utökas med en utbildning i Skinnskatteberg.

Skogsteknikerutbildningen som omfattar tre terminer (60 poäng) syftar till att så förbereda de studerande för sin yrkesverksamhet att de efter introduktion skall kunna ansvara för arbetsledar-, planlägnings- och rådgivningsuppgifter inom skogsbruket. Dessa huvuduppgifter bör även framgent ligga till grund för skogsteknikerutbildningen.

Utredningen har funnit att den nuvarande utbildningens omfattning och längd inte räcker till för att ge de uppsatta utbildningsmålen önskat innehåll. Därför föreslås att skogsteknikerutbildningen förlängs med en termin för att ge utrymme för en allmän kompetenshöjning med koncentration på skogsproduktionens grunder och arbetsledning.

De som antas till skogsteknikerutbildningen anses ha otillräckliga kunskaper i matematik. Av denna anledning föreslås att förutom allmän behörighet för högskoleutbildning införs krav på särskild behörighet i matematik omfattande två årskurser i gymnasieskolan.

Den genomsnittliga examensåldern för en skogstekniker är nu närmare 30 år. Medelåldern har ökat väsentligt under senare år. Det är enligt utredningens uppfattning angeläget att sänka intagningsåldern för studerande på skogsteknikerlinjen. En väg för att nå detta mål är att kravet på förpraktik ersättes med av lantbruksuniversitetet ordnad praktik, för antagna studerande som saknar sådan. Detta bör leda till att studiebegåvningar snabbare kommer in på skogsteknikerlinjen och därmed att antagningsåldern sänks samtidigt som förfarandet underlättar för kvinnor att bli antagna till skogsteknikerutbildningen, eftersom kvinnor i många fall har svårt att skaffa nödvändig praktik.

Skogsmästarlinjen föreslås bli en påbyggnadslinje enligt högskoleförordningen för i första hand skogstekniker men även för vissa kombinationsutbildningar där en annan yrkesutbildning tillsammans med skogsmästarutbildningen ger en lämplig kombination. Utredningen föreslår därför att till skogsmästarlinjen antas

- a) de som genomgått skogsteknikerutbildning
- b) de som utöver tvåårig gymnasieutbildning har minst tvåårig eftergymnasial utbildning eller utöver treårig gymnasie-

utbildning har minst ettårig eftergymnasial utbildning som vid kombination med skogsmästarutbildning ger en lämplig yrkesinriktning.

För dem som antas till skogsmästarlinje utan skogsteknikerutbildning föreslås en särskild preparandkurs inom skogsmästarlinjen. Denna preparandkurs innehåller såväl praktik som skolutbildning i skogligt grundläggande ämnen.

Skolskeden och praktik varvas och praktiken styrs från skogsmästarskolan. Den för skogsmästarlinjen nödvändiga praktiken ingår därmed i linjen.

Det är enligt utredningens uppfattning angeläget att skogsmästarlinjens karaktär av påbyggnadslinje för i första hand skogstekniker bibehålls. Därför bör andelen skogstekniker på linjen vara ca två tredjedelar av de årligen antagna. Detta gör att antalet studerande som antas till linjen kan behöva hållas något flexibelt.

Som tidigare nämnts föreslås skogsteknikerutbildningen förlängas till fyra terminer. Med den föreslagna förlängningen av skogsteknikerutbildningen bör skogsmästarlinjen kunna begränsas till två terminer och utredningen lämnar förslag om detta.

Beträffande jägmästarutbildningen har en väsentlig principfråga varit att ta ställning till om jägmästarutbildningen skall ges en mera teoretiskt grundläggande naturvetenskaplig inriktning dvs. om de grundläggande naturvetenskapliga ämnena skall ges större utrymme på bekostnad av de tillämpade skogliga. En annan viktig fråga har varit om specialisering och linjeuppdelning skall ske tidigare i utbildningen och eventuellt från början.

För flertalet av de uppgifter som jägmästarna ställs inför förefaller den nuvarande jägmästarutbildningen vara en bra

utbildning. Arbetsgivarna efterfrågar en jägmästare med i huvudsak nuvarande inriktning och utredningen föreslår därför att den nuvarande jägmästarutbildningen i princip bibehålles till sin uppläggning och utformning. Detta innebär att jägmästarutbildningen även fortsättningsvis omfattar fyra och ett halvt år (190 poäng) där den första terminen är en praktiktermin varpå följer ett års grundkurser i Garpenberg och ett års grundkurser i Umeå. Därefter läses påbyggnadskurser under två år inom endera av tre samplanerade studieinriktningar (naturresurs, förvaltning eller marknad) eller läses en med vissa begränsningar fritt vald kurskombination.

Påbyggnadskurserna läses i Umeå. För närvarande läses dock sista årets kurser inom marknadsinriktningen i Uppsala. Utredningen föreslår att även sista årets utbildning inom marknadsinriktningen läses i Umeå. Därigenom blir det möjligt med en önskvärd samordning mellan förvaltnings- och marknadsinriktningarna i enlighet med studenternas och arbetsmarknadens önskemål. Dessutom möjliggörs genom detta arrangemang en förstärkning inom ämnena skogsteknik och virkeslära i Umeå.

Det finns ett intresse för att läsa vissa kurser inom jägmästarlinjen som vidareutbildning för skogstekniker, skogsmästare och äldre jägmästare. Utredningen anser det angeläget att möjligheten att använda jägmästarlinjens kurser som enskilda kurser utnyttjas. Särskilda vidareutbildningskurser är också en viktig uppgift för lantbruksuniversitetet.

Den nuvarande jägmästarutbildningen ger inte en i alla avseenden lämplig utbildning för mera forskarbetonade uppgifter inom de skogliga discipliner som ligger nära grundläggande naturvetenskapliga ämnen. För att få en förbättring till stånd har två huvudalternativ diskuterats. Det ena innebär att inom den nuvarande naturresursinriktningen inom jägmästarutbildningen tillskapa kurser för att därigenom göra jägmästare med denna inriktning mera lämpade för de aktuella

uppgifterna. Det andra alternativet som har diskuterats innebär att en särskild utbildning tillskapas.

En tillämplad biologisk utbildning enligt den senare modellen fyller ett behov inte enbart inom skogsbruket utan även inom angränsande näringar såsom jordbruk och trädgårdsnäring. Utredningen förordar att lantbruksuniversitetet närmare utreder och prövar en sådan skogsbiologisk utbildning.

Även om en sådan skogsbiologisk utbildning inrättas tar det minst sex år innan den ger utslag på arbetsmarknaden. Det är önskvärt att rekryteringen tidigare än så förbättras till de biologiskt grundläggande institutionerna vid skogsvetenskapliga fakulteten. En väsentlig förbättring i den sökta kompetensen uppnås genom forskarförberedande kurser inom naturresursinriktningens sista termin. Utredningen finner sådana kurser angelägna och noterar att linjenämnden nyligen beslutat om en sådan kurs efter förslag från företrädare för de biologiska ämnena i Umeå. Det är önskvärt att liknande kurser kommer till stånd i Uppsala med den ämnesprofil som där är speciellt representerad.

Jägmästarlinjens sista termin erbjuder stora möjligheter att lägga in nya ämnesområden och då speciellt tillämplade sådana som ger en viss specialisering. Utredningen anser att vissa kurser kan göras kombinerade att ingå i jägmästarlinjens sista termin och som vidareutbildningskurser för skogstekniker skogsmästare och yrkesverksamma jägmästare. Ett angeläget sådant avsnitt är inhemska energi där utredningen bedömer att det vore lämpligt att anordna en kurs omfattande 15-20 poäng lämpligen förlagd till Garpenberg. Kursen skulle kunna utnyttjas även av andra än de nämnda kategorierna.

Datatekniken är ett område som utvecklas mycket snabbt och det är nödvändigt att de skogliga utbildningarna anpassas till detta. Inom detta område bör det finnas goda samordningsmöjligheter mellan lantbruksvetenskapliga och skogs-

vetenskapliga fakulteterna och därför föreslås att utbildningsutbudet och kompetensen samordnas mellan fakulteterna.

Av hela skogstjänstemannakåren om ca 5 600 personer är 54 kvinnor. T.o.m. år 1983 har utbildats 31 kvinnliga jägmästare, 8 kvinnliga skogsmästare och 19 kvinnliga skogstekniker. Av de kvinnliga skogsteknikerna har två vidareutbildat sig till skogsmästare och två till jägmästare.

Det är angeläget att fler kvinnor söker sig till de skogliga utbildningarna och utredningens förslag att praktiken skall ingå i utbildningslinjerna bör vara en hjälp i detta avseende. Kvinnor har svårt att skaffa nödvändig praktik och då speciellt avverkningspraktik. Att få fler kvinnor till de skogliga utbildningarna är i övrigt närmast fråga om en attitydförändring som bör komma redan i yrkesorientering och information i grundskolan och i gymnasieskolan.

Utredningens förslag rörande jägmästarutbildningen bör innebära något lägre kostnader. En med en termin förlängd skogsteknikerutbildning vid de befintliga skogsinstituten har kostnadsberäknats till drygt 900 000 kr. per år. Den föreslagna förändringen i Skinnskatteberg med skogsteknikerutbildning med ett årligt intag av 30 elever och förkortning av skogsmästarutbildningen har beräknats medföra en kostnadsökning om ca 800 000 kr. per år. Den totala kostnadsökningen av utredningens förslag håller sig därför i storleksordningen 1,7 milj. kr.

Utredningen har noterat att statens totala stöd till skogsnäringen uppgår till över 500 milj. kr. inkl. skogsvårdsavgiftsmedel. Det vore enligt utredningens bedömning en dålig prioritering att ställa dessa medel till skogsbrukets förfogande utan att tillse att den personalkategori som står närmast den direkta skötseln av skogen får en förbättrad utbildning för att kunna fullgöra sina viktiga arbetsuppgifter, tillgodogöra sig den framtida utvecklingen och till-

lämpa forskningens framsteg. En förbättrad utbildning för denna personalkategori är nödvändig enligt samstämmiga bedömningar från skogsnäringsens företrädare och skogsteknikernas fackliga organisationer.

Sveriges lantbruksuniversitet har budgetåret 1983/84 en omslutning över 700 milj. kr. varav över 500 milj. kr. utgör anslag över statsbudgeten. Den skogsvetenskapliga fakulteten har en omslutning på nära 150 milj. kr. Endast 12,5 procent härav går till utbildning. Ingen annan universitetsfakultet använder en så liten andel av sina anslag till utbildningsändamål.

Utredningen anser att den förbättring av den skogligen utbildningen, som utredningens förslag innebär, måste ses som en del i statens satsning på skogsnäringsen. Den mycket begränsade kostnadsökning som förslaget innebär bör därför kunna finansieras genom omprioritering inom i första hand statens totala stöd till skogsbruket men till en viss del inom lantbruksuniversitetets nuvarande budgetram.

Sammanställning av remissyttrandena över skogsutbildningsutredningens betänkande (Ds Jo 1983: 6) Högre skoglig utbildning

1 Remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av universitets- och högskoleämbetet, skolöverstyrelsen, domänverket, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Skinnskattebergs kommun, Ragunda kommun, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Centralorganisationen SACO/SR, Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges arbetsledareförbund, Skogs- och lantarbetsgivareförbundet, Skogsindustriernas samarbetsutskott (SISU), Sveriges skogsägareföreningars riksförbund (SSR), Sågverkens råvaruförening, Sågverksindustriens kommitté för utbildning och teknisk utveckling, skogshögskolans studentkår, skogsmästarskolans elevkår, norra skogsinstitutets elevkår, stiftelsen Värmlands och Örebro läns skogsskola.

Universitets- och högskoleämbetet har bifogat yttranden från regionstyrelsen i Umeå högskoleregion, högskolan i Karlstad och Umeå universitet.

Yttranden har dessutom kommit in från Kungl. tekniska högskolan, länsstyrelsen i Västmanlands län, Agrifack-Skog och från enskilda personer.

2 Allmänna och sammanfattande synpunkter

2.1 Universitets- och högskoleämbetet: Skogsbiologisk utbildning. De studerandes efterfrågan på biologiutbildning är f. n. stor och biologlinjen starkt översökt. Arbetsmarknaden är däremot dålig. En ytterligare förstärkning av det totala utbudet av biologiutbildning på grundnivå vore olycklig. Det är därför viktigt att arbetsgruppen får en sådan sammansättning att hela det biologiska grundutbildningsområdet blir representerat och att man ingående analyserar befintliga utbildningar och möjligheterna till samordning med dessa.

2.2 Regionstyrelsen i Umeå högskoleregion: Allmänt. Regionstyrelsen vill inledningsvis framhålla att utredningen på ett förtjänstfullt sätt beskrivit de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna för högre skoglig utbildning. Vidare lämnas en värdefull kort historik över de skogliga utbildningarnas utveckling. — — Även om omlokaliseringen av skogshögskolan redan nu innebär en viktig komplettering och fördjupning av den högre utbildningen och forskningen i Umeå högskoleregion ser regionstyrelsen det som mycket angeläget att satsningen på enheten i Umeå fullföljs och fördjupas. — — En förstärkning av skogshögskolans resurser i Umeå skulle bl. a. skapa bättre förutsättningar för ett fruktbart samarbete över ämnes-, fakultets- och universitetsgränserna inom ramen för nystartade Centrum för regionalvetenskaplig forskning i Umeå högskoleregion (CERUM).

En genomgång av betänkandet visar att det på olika nivåer finns behov av samordning och samarbete mellan de universitets/högskoleorganisationer som organiseras under jordbruksdepartementet resp. utbildningsdepartementet. — — —

Regionstyrelsen anser att utredningen inte tillräckligt uppmärksammat betydelsen av att utrymme skapas för insatser inom fortbildning och vidareutbildning. I en situation då näringslivet och samhället i övrigt genomgår stora förändringar och omstruktureringar inte minst på grund av teknikutvecklingen framstår behovet att vidareutbilda de människor som finns i arbetskraften som mycket angelägen. Sett ur näringslivets möjligheter att i ett kortare perspektiv förstärka sin konkurrenskraft intar kompetenshöjning av redan yrkesverksamma en strategisk ställning. — — — Utökade insatser inom fortbildning och vidareutbildning inom Lantbruksuniversitetets ram bör samordnas med närliggande utbildningsutbud inom övrig högskoleutbildning. — — —

Jägmästarlinjen — — — Regionstyrelsen som tillstyrker utredningens förslag anser att det finns goda möjligheter till bl. a. lärarsamverkan med ekonomlinjen vid universitetet i Umeå.

Marknadsföring utgör således en av de inriktningar som finns på den nyligen reformerade ekonomlinjen vid universitetet. För skogshögskolan i Umeå föreslås också en förstärkning av resurserna för ämnena virkeslära och skogsteknik. Regionstyrelsen tillstyrker även detta förslag, men ifrågasätter om det inte finns skäl till ytterligare förstärkning av nämnda och närliggande områden. En sådan förstärkning skulle både vara av värde för utbildningen och göra skogshögskolan i Umeå bättre rustad att delta i samordnade FoU-insatser för regional utveckling.

Skogsbiologisk utbildning. — — — Med hänsyn till den anknytning som finns till biologlinjen anser regionstyrelsen att ett eventuellt utredningsarbete bör utföras i samverkan mellan UHÅ-området och Lantbruksuniversitetet. I annat fall finns det risk för att i stort parallella utbildningar kommer att byggas upp inom Lantbruksuniversitetet och övriga universitet. Regionstyrelsen vill också framhålla att biologlinjen vid universitetet i Umeå har ett fördjupningsalternativ som i huvudsak överensstämmer med den i utredningen efterfrågade utbildningen. Denna utbildning skulle kunna kompletteras med ytterligare kurser med skoglig inriktning. I detta sammanhang kan också noteras att Skogshögskolans lokalisering till universitetsområdet i Umeå underlättar samverkan mellan Skogshögskolan och de biologiska ämnena vid universitetet. Skulle det efter utredningsarbetet visa sig finnas behov av en tillämpad biologisk utbildning inom Lantbruksuniversitetet bör vid bestämning av lokalisering och dimensionering hänsyn tas till framtida samordningsmöjligheter över departementsgränserna.

2.3 Skolöverstyrelsen: Allmänt. — — — Inledningsvis vill SÖ framföra att gymnasieskolans behov av skoglig utbildad personal borde ha belysts tydligare av utredningen. SÖ vill framhålla att det från många håll framförts synpunkter som tyder på brister i det transportmaskintekniska kunnandet hos utbildade från högskolans olika nivåer. För undervisningen på gymnasieskolan får detta ogynnsamma konsekvenser. Detta bör beaktas av berörda linjenämnder. Det är också viktigt att tillgodose behovet av nya kunskaper som t. ex. inom dator- och energiområdena.

SÖ konstaterar att utredningen inte närmare analyserat den vetenskapliga och tekniska utvecklingens betydelse för inriktningen av utbildningen. — — — SÖ tillstyrker att de tre nivåerna bibehålls. SÖ vill dock framhålla att skogstekniker, utbildade enligt utredningens förslag, tenderar att få mer begränsad erfarenhetsbakgrund vilket kan minska den nytexaminerade skogsteknikerns kompetens som lärare. — — — Väsentligt är dock att kompetensen hålls på ett sådant plan att rekryteringen till lärartjänster inte

försämrats. — — — SÖ bedömer att behovet av lärare med skoglig utbildning kommer att vara oförändrat under den närmaste framtiden. — — —

Skogsteknikerlinjen. SÖ stöder utredningens förslag att krav på särskild behörighet i matematik för tillträde till skogsteknikerlinjen bör eftersträvas och anser att detta bör lösas inom den tvååriga skogsbrukslinjens ram. Utredningen har emellertid inte tillräckligt utrett förutsättningarna och konsekvenserna härav.

SÖ anser att införandet av sådant krav på särskild behörighet i matematik innebär att man inte längre, utan extraordinära ansträngningar/lösningar, inom ramen för skogsbrukslinjen kan skaffa sig såväl allmän som särskild behörighet. — — —

SÖ ser positivt på förslaget att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skall ordna praktikplatser för de antagna och delar utredningens uppfattning att en sådan ordning kan komma att underlätta för kvinnor att vinna inträde till utbildningen.

Skogsmästarlinjen. SÖ ställer sig positiv till utredningens förslag att även andra grupper än skogstekniker skall kunna beredas tillfälle att utnyttja skogsmästarutbildningen som vidareutbildning. Behovet av personal med kombinationsutbildning är i ökande, inte minst inom jordbruks- och skogsbrukssektorn. SÖ finner dock att utredningens förslag till möjliga ingångar för studerande med olika utbildningsbakgrund inte är täckande. SÖ anser därför att det bör uppdras åt SLU att avgöra hur behörigheten skall utformas.

I konsekvens härmed bör även frågan om skogsmästarlinjen skall definieras som en allmän utbildningslinje eller påbyggnadslinje lämnas öppen. SÖ anser även att dessa frågor kan ha betydelse för skogsmästarutbildningens innehåll och längd. SÖ delar inte utredningens förslag om att en förlängning av skogsteknikerlinjen skulle kunna ifrågasätta skogsmästarlinjen.

2.4 Lantbruksstyrelsen: Allmänt. Lantbruksstyrelsen har bedömt utredningens förslag dels med hänsyn till hur förslagen kan tänkas komma att påverka det enskilda skogsbruket och speciellt det kombinerade jord- och skogsbruket, dels med tanke på lantbruksstyrelsens roll som arbetsgivare för skogligt utbildad personal.

Skogsteknikerlinjen. — — — Möjligheter till ett allt intensivare skogsbruk föreligger framgent samtidigt som allt färre skogsägare inte är direkt involverade i produktionen. I en sådan situation borde en förbättrad rådgivning i skogsproduktion vara av stort värde. Det framgår dock inte klart av betänkandet om kompetenshöjning också innebär bättre kunskaper i företagsekonomi. Att en rådgivare har god uppfattning om de ekonomiska konsekvenserna av de produktionstekniska råd om skogsproduktion som ges kommer säkerligen att skapa ett gott förtroende mellan rådgivningsorganisationen och den enskilde markägaren, vilket är grunden för framgångsrik rådgivning. Därtill torde behovet av en renodlad skogsekonomisk rådgivning bli allt större i framtiden.

Skogsmästarlinjen. — — — Det är från lantbruksverkets sida angeläget att den förkortade skogsmästarutbildningen inte på något vis kommer att medföra en sänkning av kompetensen vad gäller företagsekonomi och planläggningsteknik.

I betänkandet framförs att en kombination av lantmästarutbildning som avslutas med en skogsmästarutbildning skulle fylla ett väsentligt behov hos bl. a. lantbruksnämnderna. Givetvis skulle en sådan kombination vara

värdefull för lantbruksverket, men behovet kan dock inte anses som mycket angeläget. — — —

Den effekt som en kombinationsutbildning skulle innebära kan uppnås och uppnås redan nu genom samarbete tjänstemän emellan. — — — Lantbruksstyrelsen vill understryka att det för lantbruksverkets del är värdefullt att så många skogstekniker som möjligt vidareutbildar sig till skogsmästare. Detta kan innebära en viss garanti för verket att även framgent kunna rekrytera välutbildade och erfarna skogliga tjänstemän.

2.5 Skogsstyrelsen: Allmänt. — — — Med den föreslagna förändringen dvs. att skogsmästarutbildningen blir en kvalificerad vidareutbildning för skogstekniker och studerande med annan fackutbildning tillstyrker skogsstyrelsen att de tre utbildningsnivåerna behålls. — — — Både vad det gäller totala antalet som föreslås erhålla skoglig utbildning och fördelningen mellan olika utbildningsnivåer ansluter sig skogsstyrelsen till utredningens förslag. — — — Det går dock inte att alltför ofta anpassa utbildningens dimensionering till bedömt närliggande behov utan man får i stället godta att utexaminerade får söka från utbildningssynpunkt inadekvata sysselsättningar om den skogliga arbetsmarknaden sviktar. Skogsstyrelsen ansluter sig till utredningens bedömning att, som situationen nu är, är det lämpligast att på bästa sätt försöka utnyttja de stora investeringar som gjorts i Uppsala, Umeå och Garpenberg, Skinnskatteberg och Bispgården. För att förbättra jägmästarutbildningen bör utbildningskapaciteten i virkeslära förstärkas i Umeå på det sätt som utredningen föreslagit och den mycket viktiga fortbildningen och vidareutbildningen för skoglig personal bör utökas i Garpenberg där det finns outnyttjade lokaler och lärarresurser. Skogsstyrelsen bedömer också liksom utredningen att den förkortade skogsmästarutbildningen och den nya skogsteknikerkursen som utredningen föreslår bör lokaliseras till Skinnskatteberg och att skogsinstitutet i Bispgården ej bör flyttas till Umeå.

Skogsstyrelsen tillstyrker också utredningens förslag om Gammelkroppa skogsskola.

Skogsteknikerlinjen. Skogsstyrelsen anser att den föreslagna förlängningen av institutsutbildningen från tre till fyra terminer är mycket angelägen eftersom de arbetsuppgifter som skogsteknikerna har idag är av sådan art att det krävs en högre kunskapsnivå än vad som tidigare varit fallet. Skogsstyrelsen delar utredningens uppfattning att den allmänna kompetenshöjning, som kan erhållas genom förlängning av utbildningen, främst bör användas till fördjupning i ämnena skogsproduktionens grunder och arbetsledning. Till detta vill skogsstyrelsen foga att för skogsvårdsorganisationen och förmodligen även för skogsägareföreningarna är en utökad utbildning om rådgivning och information mycket angelägen.

Beträffande den särskilda behörigheten i matematik så bör en sådan införas så att större del av tiden vid skogsinstitutet kan användas för fackinriktad utbildning.

Förslaget om inbyggd praktik tillstyrks också bland annat därför att det torde vara en stor fördel för skogsbruket om man tidigt kan ge de studerande besked om att de har antagits till skoglig utbildning. — — —

Skogsmästarlinjen. Utredningens förslag att skogsmästarutbildningen främst skall vara en kvalificerad vidareutbildning för skogstekniker ställer skogsstyrelsen sig bakom. Beträffande den andra gruppen som skall kunna antas till skogsmästarutbildningen dvs. personer med gymnasieutbildning kombinerad med fackutbildning är skogsstyrelsen också positiv men vill

betona att det är viktigt att hålla fast vid de antagningskrav som utredningen angivit dvs. att de sökande för att antas utöver gymnasieskola måste ha en acceptabel fackutbildning inom annat område. — — Skogsstyrelsen bedömer också att om teknikerutbildningen utökas till fyra terminer så kan skogsmästarutbildningen som utredningen föreslagit minskas från tre till två terminer.

Jägmästarlinjen. Skogsstyrelsen anser att nuvarande jägmästarutbildning i stort motsvarar den utbildningsprofil som skogsbruket efterfrågar och som behövs inom överblickbar framtid. — — Beträffande påbyggnadskursen med marknadsinriktning delar skogsstyrelsen utredningens uppfattning att den i sin helhet bör förläggas till Umeå. Motiven är desamma som utredningen angivit nämligen att ekonomin bör kraftsamlas till Umeå, att det är angeläget med samordning mellan de förvaltnings- och marknadsinriktade utbildningarna, att det bör bildas underlag för utbyggnaden av tekniken i Umeå och att det finns möjligheter till samarbete med den trätekniska civilingenjörsutbildningen i Skellefteå. I konsekvens härmed tillstyrker skogsstyrelsen också utredningens förslag att en övningsledartjänst i virkeslära och den eventuella s. k. SIND-professuren i produktutveckling och marknadskunskap för sågade trävaror placeras i Umeå.

Skogsstyrelsen anser liksom utredningen att den sista terminen i jägmästarutbildningen bör användas till specialisering av olika slag exempelvis på det sätt som används i Garpenberg för skogsteknik där eleverna erbjuds en särskild kurs på 10 à 20 poäng. På motsvarande sätt borde bl. a. ämnet inhemsk energi och ovannämnda forskarförberedande kurser genomföras under jägmästarlinjens sista termin.

Skogsbiologisk utbildning. — — För studerande som önskar särskilt grundlig biologisk utbildning finns enligt skogsstyrelsens bedömning möjlighet att välja sådana kurser inom naturresurslinjen så att de blir tämligen väl förberedda för forskaruppgifter och vissa biologiska specialistbefattningar inom skogsbruket.

Skogsstyrelsen är tveksam om det bör tillskapas en särskild tillämpad biologisk utbildning för forskare som omfattar både jord-, skog- och trädgård. Det bör ankomma på lantbruksuniversitetet att närmare utreda en sådan biologisk utbildning. Eftersom det tar lång tid innan en sådan utbildning kan genomföras ansluter sig skogsstyrelsen till utredningens förslag att forskarrekyteringen förbättras genom forskarförberedande kurser under jägmästarlinjens sista termin och att sådana kurser bör finnas både i Umeå och Uppsala.

2.6 Domänverket: Allmänt. — — Domänverket kan instämma i de gjorda bedömningarna beträffande kvalitetskrav och volym för de olika utbildningslinjerna.

Skogsteknikerlinjen. Domänverket förordar — — en annorlunda geografisk förläggning av den tillkommande teknikerutbildningen. Enligt verkets erfarenheter är skogsteknikerna avsevärt mindre geografiskt rörliga än jägmästare och skogsmästare. Det är därför viktigt att de nytillkomna platserna lokaliseras i norra delen av landet. Två alternativ anses tillgodose detta krav. Det ena är att utökningen görs i Bispgården. Ett andra alternativ är en lokalisering till Umeå-området, där institutet kan ha visst stöd av närheten till skogsvetenskapliga fakulteten.

Beträffande utredningens övriga förslag vill verket tillstyrka förslaget om en av SLU organiserad, inbyggd praktik för skogstekniker som kom-

plement till individuell förpraktik samt vidare att den tillkommande terminen för skogstekniker disponeras enligt utredningens förslag.

Jägmästarlinjen. Domänverket delar utredningens förslag angående lokaliseringen av den merkantila utbildningen.

2.7 Kungl. tekniska högskolan: *Allmänt.* I betänkandet — — — kommenteras utbildningsförhållandena i träteknisk civilingenjörsutbildning inom Tekniska Högskolan i Stockholm (KTH) på ett felaktigt sätt. Beskrivningen återger läget före 1980 och även den numera självständiga institutionens namn Träteknologi citeras fel.

— — —

Eftersom Träteknologi, KTH har ett väl utvecklat samarbete med Virkeslära, SLU, är det viktigt att beskrivningen av de verkliga förhållandena om den trätekniska civilingenjörsutbildningen vid KTH är korrekt. — — —

2.8 Högskolan i Karlstad: *Allmänt.* — — — Högskolan i Karlstad har tagit del av förslagen i rapporten och finner dem väl underbyggda och väl avvägda och ser ingen anledning att ifrågasätta eller föreslå ändringar i rapporten. — — — Högskolan och Rikssågverksskolan har — — — förklarat sig villiga att medverka i utvecklingen av enstaka kurser med inriktning mot sågverksteknik och ekonomi som komplement till den skogliga utbildningen. Det finns en stor erfarenhet av sådana kurser i Karlstad samt goda erfarenheter av okonventionella distributionsformer, distansundervisning m. m. — — — Antar man att marknaden är viktig för produktionsprocessen och råvaruhanteringen är ett överbryggande utbildningsprogram som tar tillvara kompetens och kunskap hos utbildningsanordnare inom både utbildningsdepartementets och jordbruksdepartementets ansvarsområden intressant. En sådan ansats är även rimlig med tanke på branschens behov av personal samtidigt som linjen är tillräckligt allmängiltig.

2.9 Umeå universitet: *Jägmästarelinjen.* — — — I utredningen påpekas — — — att ämnena skogsteknik och virkeslära har för svag representation inom jägmästarutbildningen i Umeå, varför utredningen finner det nödvändigt att stärka dessa ämnen. Umeå universitet delar utredningens uppfattning därvidlag och anser vidare att en förstärkning av dessa ämnen är nödvändig för att skogshögskolan i Umeå skall bli den samverkanspartner som förutsattes under arbetet med skapandet av Centrum för regional vetenskaplig forskning (CERUM).

Umeå universitet stöder vidare förslaget att påbyggnadskurserna inom marknadsinriktningen även sista året förläggs till Umeå. Den ekonomiska kompetens som krävs torde kunna tillgodoses inom Umeåområdet i samverkan med universitetet där en omfattande forskning och undervisning bedrivs inom det ekonomiska ämnesområdet. — — — Med de goda flygförbindelser som finns med Stockholm/Uppsala och med den stora vana skogshögskolan har att använda lärare från detta område torde det heller inte vara någon svårighet att även fortsättningsvis i viss utsträckning utnyttja externa föreläsare från branschorganisationerna i Stockholm. — — — Umeå universitet vill — — — påpeka att det från botanikämnenas sida ej finns några skäl att förlägga en betydande del av undervisningen i Garpenberg. Denna undervisning kan utan vidare förläggas till Umeå.

Skogsbiologisk utbildning. — — — För att stärka den skogsbiologiska forskningen i landet och öka rekryteringen av forskare till de skogliga vetenskaperna inrättades ämnet skoglig produktionslära vid Umeå univer-

sitet 1967. Inrättandet av detta ämne har gett möjlighet för biologlinjestuderande från i första hand Umeå att skaffa sig en skoglig profilering på sin utbildning som gör dem väl lämpade att ägna sig åt skoglig forskning. Den större bredd i den skogliga tillämpningen som efterfrågas skulle på ett enkelt sätt nås genom att de i jägmästarutbildningen ingående kurserna kunde läsas av bl. a. skogligt profilerade biologlinjestuderande. Detta är troligtvis samhällsekonomiskt mer fördelaktigt än att starta en ny skogsbiologisk utbildning inom lantbruksuniversitetet. — — — Umeå universitet anser att den av utredningen föreslagna utredningen om skogsbiologisk utbildning ej bör göras isolerat inom lantbruksuniversitetet utan i samarbete med Umeå universitet. — — — Vad vi vill förorda är en utbyggnad av den samverkan som idag sker mellan biologämnena vid skogsvetenskapliga fakulteten och universitet i Umeå.

2.10 Sveriges lantbruksuniversitet: Allmänt. — — — Utredningen har på ett förtjänstfullt sätt belyst den historiska utvecklingen av de skogliga utbildningarna fram till idag samt gett en uttömmande beskrivning av de utredningar inom området, som ägt rum sedan 60-talets början.

I framtidsperspektivet har dock — — — ett alltför snävt betraktelsesätt anlagts. De utgångspunkter för utredningens arbete som ges i direktiven — väntad samhällsutveckling, förändringar inom näringen, vetenskaplig utveckling — har inte fått den allsidiga belysning som krävs för att möjliggöra en önskvärd framförhållning vad gäller eftersträvad kompetensuppbyggnad på det skogliga området. Utredningens överväganden avseende de skogliga utbildningarnas innehåll och dimensionering har i alltför hög grad präglats av det egentliga skogsbrukets behov av utbildad arbetskraft, medan den vetenskapliga och tekniska utvecklingens betydelse för inriktningen av utbildningen inte närmare analyserats. Sålunda hade det varit fruktbart att för de skogliga utbildningarna ha anlagt en mer offensiv syn i arbetsmarknadsanalysen med sikte på vilka nya områden som kan utgöra expansionsmöjligheter för dessa studerandegrupper. Erfarenheter från marknadsutbildningen på jägmästarlinjen har t. ex. visat att merparten av dem som utexaminerats på denna inriktning (14 av 17) arbetar inom andra områden än det traditionella skogsbruket.

Skogsteknikerlinjen. Styrelsen delar utredningens bedömning att såväl utbildningstiden som dimensioneringen bör ökas. En fjärde termin ger den önskade möjligheten till större koncentration på utbildning i arbetsledning och skogsproduktionens grunder, samtidigt som den ger utrymme åt en önskad ökad praktisk tillämpning. Förläggningen av ytterligare en teknikkurs till Skinnskatteberg tillstyrkes. Med den föreslagna förkortningen av skogsmästarutbildningen är en skogsteknikerutbildning förlagd till Skinnskatteberg en förutsättning för att integrering ska kunna ske med skogsmästarutbildningen och ett villkor för att den höga kvaliteten i denna utbildning ska kunna bibehållas.

Styrelsen delar utredningens uppfattning att krav på särskild behörighet i matematik för tillträde till skogsteknikerlinjen måste eftersträvas och anser att möjligheten att uppnå detta behörighetskrav ska skapas inom tvååriga skogsbrukslinjens ram. Utredningen har dock inte utrett förutsättningarna för detta tillräckligt.

Utredningens motiv för att SLU ska ordna praktikplatser är enligt styrelsens mening välgrundade. Styrelsen delar utredningens uppfattning att den föreslagna ordningen kan komma att underlätta för kvinnor att vinna inträde till utbildningen.

Skogsmästarlinjen. Styrelsen vill understryka utredningens uppfattning om den betydelse skogsmästarutbildningen har i det skogligen utbildningssystemet, såväl att täcka näringslivets behov som att ge vidareutbildningsmöjligheter för utbildade skogstekniker. — — — Styrelsen finner det mycket angeläget att skogsmästarutbildningen även i framtiden huvudsakligen skall vara en vidareutbildning av skogstekniker och tar bestämt avstånd från att en förlängning av skogsteknikerlinjen skulle kunna ifrågasätta skogsmästarlinjen. — — — Styrelsen ställer sig i princip positiv till att även andra grupper än skogstekniker ska kunna beredas tillfälle att utnyttja skogsmästarutbildningen som en vidareutbildning. — — — Det bör — — — överlämnas åt SLU att avgöra hur behörigheten ska utformas. — — —

Frågan om linjen ska definieras som en påbyggnadslinje eller som en allmän utbildningslinje bör även lämnas öppen.

Jägmästarlinjen. Den senaste omläggningen av jägmästarutbildningen är ännu inte fullt genomförd och därför inte heller utvärderad. Uppfattningen är dock att principerna för utbildningens uppläggning i huvudsak är riktiga och bör bibehållas. — — — Styrelsen instämmer i utredningens bedömning att marknadsinriktningen håller en mycket hög kvalitet med den utformning den fått under de år den funnits. Det avslutande årets utbildning har en naturlig förankring i institutionen för virkeslära i Uppsala, då tyngdpunkten i undervisningen ligger inom detta ämnesområde. En bidragande orsak till den höga kvaliteten är enligt styrelsens uppfattning även den omfattande externa medverkan som möjliggjorts genom den breda kontaktyta mot företag och branschorganisationer i den egna och angränsande regioner som upparbetats. Det är förmodligen inte möjligt att utan vissa svårigheter och ökade kostnader tillföra utbildningen en motsvarande kompetens vid en förläggning till Umeå.

Förläggningen av det sista året till Uppsala ger även möjlighet till väsentligt större kontakter med ekonomisk forskning. Utöver den kontakt med ekonomisk forskning som finns i Umeå under inriktningens första år är den marknadsinriktade ekonomiska forskning som bedrivs såväl inom lantbruksvetenskapliga fakulteten som SIMS-gruppen relevant för marknadsinriktningen. Lärare härifrån deltar även i undervisningen, vilket ytterligare förstärker anknytningen. — — — Med de förslag till kompletteringar avseende såväl utbildning som forskning, som framgår av det följande, förordar styrelsen att nuvarande förläggning av marknadsinriktningens andra år till Uppsala bibehålles.

Styrelsen finner att det inom jägmästarutbildningen finns ett behov av en kunskapsuppbyggnad med en mer renodlad ekonomisk inriktning med tyngdpunkt i ekonomisk analys. En fördjupning i form av ett differentierat utbud av kurser på det ekonomiska området skulle kunna ge vissa studerande en profilering som skulle kunna täcka in en ännu delvis obearbetad del av arbetsmarknaden, nämligen ekonomisk verksamhet inom banker, försäkringsbolag, företag, föreningsrörelsen och offentlig utredningsverksamhet. Dessutom kan detta utgöra en god grund för forskarutbildning. — — — Styrelsen avser — — — att överlämna åt linjenämnden att närmare utreda förutsättningar för och uppläggning av ett kursutbud med utgångspunkt i Umeå.

Styrelsen delar utredningens uppfattning att en förstärkning av skogsteknik och virkeslära i Umeå är nödvändig. Motiven härför är bl. a. det stora behovet av teknik — och virkeslärekompetens i samordnade forskningsinsatser för regional utveckling samt även behovet av en förstärkning av undervisningen i dessa ämnen.

Skogsbiologisk utbildning. — — — Styrelsen finner — — — att det finns behov av en gren med ytterligare fördjupad biologisk kunskap med sikte inte enbart på forskarrekrutering utan även på en tillämpning inom skogsbruket och ställer sig därför positiv till skapandet av en sådan utbildning. — — — Styrelsen vill emellertid inte ta ställning till den närmare utformningen utan föreslår att detta ska överlämnas för en förutsättningslös prövning till SLU.

2.11 Länsstyrelsen i Västmanlands län: Allmänt. Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning om att det är angeläget med ett utökat samarbete mellan Garpenberg och Skinnskatteberg. Ett exempel kan vara utbildningsområdet inhemsk energi som i utredningen föreslås förläggas till Garpenberg. Det är angeläget att även vidareutbildningskurser för skogstekniker och skogsmästare förläggs till Skinnskatteberg. — — — Länsstyrelsen finner det glädjande att utredningen också tagit lokaliseringspolitiska hänsyn genom att föreslå en utökning av verksamheten vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Skinnskatteberg.

Skogsmästarlinjen. Skogsmästarutbildningen är värdefull för näringslivet. De flesta som genomgår utbildningen erhåller också med lätthet arbete efter avslutade studier. — — — Länsstyrelsen anser — i enlighet med utredningen — att det är riktigt att satsa på en fortsatt utbildning av skogsmästare och att denna såsom hittills skall bedrivas i Skinnskatteberg. — — — Utredningens förslag måste också dock ses som en "paketlösning". En avkortning av skogsmästarutbildningen kan endast ske under förutsättning att en förlängd skogsteknikerutbildning kommer till stånd och att det nya skogsinstitutet placeras i Skinnskatteberg. Förändringar i utbildningen måste genomföras så att det ges realistiska möjligheter att rekrytera till skogsmästarutbildningen.

2.12 Skinnskattebergs kommun: Allmänt. — — — Vid (skogsmästar-)skolan arbetar ca 30 personer året om. Skolan är därmed kommunens åttonde största arbetsplats. Kommunens näringsliv domineras av skogs- och träindustrin. — — — Skogsmästarskolan är således ett bra bidrag till den diversifiering av kommunens arbetsmarknad som så väl behövs för att minska känsligheten för struktur- och konjunkturförändringar i skogs- och träbranschen.

Skogsmästarskolan har även stor betydelse för underlaget för centralortens kommersiella service. — — —

Vi delar helt utredningens uppfattning att verksamheten bör fortsätta och utökas med skogsteknikerutbildning. En utökning bidrar till att stärka kommunens roll som skogligt centrum och till att bredda arbetsmarknaden.

Samarbetet mellan skogsmästarskolan och kommunen är gott. Kommunen har medverkat till anskaffande av såväl undervisningslokaler som bostäder till eleverna. Vi är givetvis beredda att engagera oss i dessa frågor även fortsättningsvis om förslaget till skogsteknikerutbildning genomförs. — — — Kommunen betraktar för sin del utredningens förslag om avkortning av skogsmästarlinjen och ökad skogsteknikerutbildning som en paketlösning.

2.13 Ragunda kommun: Skogsteknikerlinjen. — — — en förlängning — — — (av den) skogstekniska utbildningen — — — tillstyrkes av kommunen. Kommunen får härmed också poängtera möjligheter till elevbostäder

m. m. i ett tidigare ålderdomshem vilket även utredningen har noterat. — — — Ragunda kommun konstaterar — — — att utredningens förslag innebär att 102 av 132 årligen utexaminerade elever kommer att utbildas i södra Sverige. Detta skulle medföra att norra rikshalvan ej erhåller tillräckligt med utbildningsplatser för att uppnå balans i utbildningen mellan norra och södra rikshalvan. Kommunen finner det riktigt att de som skall erhålla sysselsättning i norra Sverige även utbildas där. Vid en eventuell utökning med ytterligare en kurs bör denna placeras i norra Sverige och då till Bispgården.

2.14 Lantbrukarnas riksförbund: Allmänt. — — — Den ökade uppmärksamheten på det kombinerade jord-skogsbruksföretaget inom samtliga skogliga högskolelinjer under 70-talet bör upprätthållas med hänsyn till en ökad efterfrågan av tjänster på detta område. Gemensamma investeringar för jord-skog och skogsbrukets betydelse i samhälls ekonomin och direkt för skogsägaren ställer krav på delvis andra insikter än dem storskogsbruket ställer. — — — För föreningsrörelsen är de kooperativa idéerna och arbetsformerna fundamentala. Föreningsrörelsen är för sin utveckling beroende av att förtroendevalda och anställda är engagerade i dessa frågor. De relativt långa kurser som rymms i högre skoglig utbildning ger utomordentliga förutsättningar för utveckling av nödvändiga insikter på området.

— — —
Redan 1975 larmade "det samlade skogsbruket" — bolagen, skogsvårdsorganisationer, domänverket och skogsägarrörelsen — om akut brist på skogsteknikerutbildad personal. — — — Utredningens förslag kan därför betraktas som en uppföljning av de noggranna behovsanalyser, som redan 1975 visade på stor brist inom skogsteknikerkategorin. LRF tillstyrker således utökningen. För skogsmästar- och jägmästarutbildningens del avslutar LRF till utredningens uppfattning att arbetsmarknaden tydligare behöver anvisa skäl till förändrad dimensionering innan sådan provas.

Skogsteknikerlinjen. — — — (LRF) tillstyrker — — — att skogsteknikerlinjen förlängs med en termin. Detta särskilt som denna termin föreslås omfatta utbildning i arbetsledning och rådgivning.

Skogsmästarlinjen. — — — Att skogsmästarlinjen — den tredje kategorin — kan behållas förefaller LRF välmotiverat utifrån ambitionen att förse näringen med personal med anpassad kompetens.

Jägmästarlinjen. — — — Utredningen föreslår en flyttning av marknadsinriktningens sista år till Umeå. Med hänsyn till att denna kurs fungerar väl med de villkor som lokaliseringen till Uppsala ger och att LRF är angelägen om denna utbildning ställer sig LRF negativ till detta förslag, främst på grund av behovet av en nära samverkan med institutionen för virkeslära. Den föreslagna förstärkningen i Umeå inom området skogsteknologi ser LRF positivt på.

LRF vill i sammanhanget också framhålla de övergripande ekologiska och ekonomiska samband som finns mellan de areella näringarnas högre utbildningar som inte under några omständigheter får negligeras.

Skogsbiologisk utbildning. — — — Utredningens förslag till utbildningsmodell för skogsbiologisk forskning anser LRF angelägen. Det är angelägenhet att följa upp vilka effekter användningen av ny teknik i skogsbruket får för ekosystemet. Utvecklingsplanen och utredningen berör dessa samband och LRF understödjer bestämt inrättandet av en forskningsförberedande utbildning, som kan stärka våra insikter på dessa områden.

Förslaget har dessutom styrkan av att utveckla det samband mellan de areella näringarna som LRF även i andra sammanhang vill tydliggöra.

2.15 Tjänstemännens centralorganisation: Allmänt. — — — TCO har sedan länge krävt en sammanhållen översyn av samtliga dessa linjer. Det är enligt TCOs uppfattning otillfredsställande att studieorganisation, lokalisering, dimensionering m. m. för de olika linjerna, som hittills skett, behandlas i skilda sammanhang och utan samordning. — — — Högskolereformens mål (har) endast i begränsad utsträckning varit utgångspunkt för den gjorda översynen, vilket TCO beklagar. — — —

Utredningen konstaterar att det är få skogstekniker och skogsmästare som går jägmästarlinjen. Att av detta dra slutsatsen att de saknar intresse är inte korrekt. Anledningen till nuvarande förhållande är den bristande samordningen mellan jägmästarlinjen och såväl gymnasieskolans skogsbrukslinje som teknikerlinjen och skogsmästarlinjen. Utredningen har alltför lättvindigt berört frågan studiegång från gymnasieskolans skogsbrukslinje till jägmästarlinjen. — — —

Det av utredningen föreslagna antalet elever, 120 per år vid de statliga skolorna och 24 i Gammelkroppa, bör vara tillfyllest för att täcka behovet inom skogsbruket. Speciella åtgärder är dock nödvändiga för att förse Övre Norrland och främst dess inland med utbildade skogstekniker. TCO förutsätter att denna fråga beaktas då slutlig ställning tas till lokaliseringen. — — — Intagningen till jägmästarutbildningen höjdes 1980 till 60 från tidigare 40 platser. TCO anser att utredningens egen argumentation klart visar på skälen att återgå till 40 intagningsplatser.

Skogsteknikerlinjen. — — — TCO tillstyrker förslaget om förlängning av skogsteknikerlinjen. Emellertid är en ytterligare förlängning önskvärd, bl. a. för att ge tillräckligt djup i de nämnda ämnena men också med hänsyn till att en modern skogsteknikerutbildning kräver betydande inslag av yrkesinriktad datakunskap.

Skogsmästarlinjen. — — — TCO tillstyrker förslaget. TCO anser även att den nuvarande skogsmästarskolan bör kunna utnyttjas för specialkurser av skiftande slag, dels för fortbildning av vidareutbildning av skoglig personal, dels för yrkesutövare inom andra områden som behöver skoglig kompetens. Vad särskilt gäller lärare inom det skogliga området är det angeläget att kunna få del av vissa kurser som ingår i jägmästarlinjen.

Jägmästarlinjen. En huvudfråga för utredningen har varit att se över möjligheterna att ge jägmästarutbildningen en mera teoretisk grundläggande naturvetenskaplig inriktning på bekostnad av den specifikt skogliga. Skogsmästarlinjen skulle därmed bli en med jägmästarlinjen parallell men mer praktiskt yrkesinriktad högskolelinje. TCO ser betydande fördelar i en sådan utveckling med hänsyn till det stora behovet av naturvetenskapligt inriktad forskning inom skogssektorn. Detta är den naturliga utvecklingen om nuvarande rekryteringsväg bibehålles. Utredningen konstaterar dock att "om jägmästarutbildningen ges en mera teoretisk inriktning får sannolikt jägmästarna svårare att konkurrera med skogsmästarna om platserna inom det egentliga skogsbruket".

TCO finner argumentationen anmärkningsvärd men möjligen förståelig mot bakgrund av den stora dominansen av jägmästare i utredningens expertgrupp och vid de skolor och bland de arbetsgivarföreträdare utredningen rådfrågat. Utredningens utgångspunkt bör rimligen inte vara att den ena yrkesgruppen skall kunna konkurrera ut den andra utan att finna en avvägning av de olika utbildningarnas inriktning som svarar mot samhällets behov och som skapar utvecklingsmöjligheter för den enskilde. Mot denna bakgrund vill TCO också se det faktum att utredningen inte enligt TCOs mening levt upp till direktivens krav att underlätta för studerande från de kortare utbildningarna att fortsätta i de längre.

2.16 Centralorganisationen SACO/SR: Allmänt. — — — Den mycket viktiga frågan vilken kompetens inom det skogliga området som samhällsutvecklingen och utvecklingen inom skogsnäringen kommer att kräva i framtiden, har utredningen emellertid enligt SACO/SR:s mening inte belyst tillräckligt. De enkäter på vilka utredningen säger sig grunda sina förslag är bristfälligt redovisade. Utredningen berör vidare alltför flyktigt frågan om vilken arbetsmarknadsutveckling som kan förutses i gränsområdet till det skogliga området och för de sektorer av arbetsmarknaden som ligger utanför skogsbruket men med anknytning till detta. Bland områden som kan utveckla en större efterfrågan på skogligt utbildade kan nämnas naturvårds- och miljöområdena, samhällsplaneringen och energiområdet.

De nya krav på utbildningarna inom det skogliga området som utvecklingen inom denna och andra sektorer kan ställa går utredningen inte närmare in på. Man konstaterar bara att jägmästarutbildningen ger en vid kompetens som är användbar inom fler yrkesområden än rent skogliga. Utredningen borde enligt SACO/SR:s mening ha gjort försök att analysera dessa frågor mer ingående. — — —

Med tanke på de stora pensionsavgångarna under de närmaste 20 åren föreslår utredningen att dimensioneringen av utbildningen ökas genom att en skogsteknikerkurs med årlig antagning av 30 studerande förläggs till Skinnskatteberg. SACO/SR kan tillstyrka förslaget.

Lokaliseringen av utbildningen bör enligt SACO/SR:s mening förena största möjliga flexibilitet med ett effektivt resursutnyttjande. Detta talar för en koncentration av utbildningarna till färre orter. Utredningen har inte föreslagit några förändringar i syfte att komma till rätta med nuvarande otillfredsställande situation, vilket SACO/SR anser vara en stor brist i betänkanudet. Regionalpolitiska hänsyn får enligt SACO/SR inte gå ut över omsorgen om utbildningens kvalitet på det sätt som skett med de skogliga utbildningarna.

Skogsteknikerlinjen. — — — SACO/SR tillstyrker samtliga förslag beträffande skogsteknikerutbildningen. En förlängning av utbildningen är enligt SACO/SR:s uppfattning väl motiverad med hänsyn till arbetsmarknadens krav.

Det är också tillfredsställande att kravet på förpraktik slopas för skogsteknikerutbildningen (liksom för skogsmästarutbildningen). Därmed undanröjs, som utredningen påpekar, ett hinder för kvinnor som vill söka till dessa utbildningar.

Skogsmästarlinjen. — — — Behovet av den mellannivå som skogsmästarutbildningen utgör har, som utredningen redovisar, från en del håll ifrågasatts. Mot bakgrund av utredningens förslag om en förlängning av skogsteknikerutbildningen och en förkortning av skogsmästarutbildningen bör enligt SACO/SR:s mening frågan om antalet nivåer inom den postgymnasiala skogliga utbildningen närmare analyseras. Därvid bör hela frågan om organisationen av fortbildning och vidareutbildning för skogstekniker belysas ytterligare. Det är angeläget att en särskild beredning av utredningens förslag i detta avseende görs inom lantbruksuniversitetet innan regering och riksdag tar ställning.

Jägmästarlinjen. — — — Utredningen finner att den nuvarande jägmästarutbildningen är väl anpassad till de arbetsuppgifter som jägmästare ställs inför och att principerna för utbildningens uppläggning därför bör gälla även i fortsättningen. SACO/SR delar denna uppfattning.

En ny utbildningsplan för jägmästarlinjen tillämpas från och med 1980. Det är ännu för tidigt att utvärdera utbildningen och de effekter på arbets-

marknaden som den kan få. Utbildningens nuvarande dimensionering – 60 platser per år – bör därför behållas oförändrad i avvaktan på utvärderingen.

Jägmästarutbildningen är en bred utbildning med möjlighet till specialisering. Utredningen anser att det är önskvärt att i utbildningen ge mer metodträning och ytterligare övning av förmågan att analysera och strukturera problem. SACO/SR instämmer i denna bedömning.

Då det gäller lokaliseringen till Garpenberg instämmer SACO/SR i utredningens bedömning.

SACO/SR stöder också utredningens förslag, att undervisningsresurser i ämnena virkeslära och skogsteknik byggs upp i Umeå. Detta är angeläget, då huvuddelen av de studerande annars kommer att sakna direktkontakt med dessa ämnen. På sikt bör huvuddelen av förädlings- och marknadsforskning samt utbildning inom ämnesområdet förläggas till Umeå.

Skogsbiologisk utbildning. – – – Förslaget att inrätta en särskild skogsbiologisk utbildning är, som utredningen också påpekar, inte en fråga enbart för skogsfakulteten. För att en sådan utbildning skall kunna anordnas krävs att det finns ett arbetsmarknadsbehov. Den utredning av frågan, som lantbruksuniversitetet föreslås få i uppdrag att göra, bör göras gemensamt av UHÄ och SLU med beaktande av dimensionering och inriktning av motsvarande utbildningslinjer på UHÄ-området. I samband med ett ställningstagande till frågan om en ny utbildning bör man också beakta den redan existerande skogliga utbildningen vid Umeå universitet. Om en biologutbildning enligt utredningsförslaget skulle inrättas anser SACO/SR att dimensioneringen av jägmästarutbildningen bör ses över.

2.17 Landsorganisationen i Sverige: Allmänt. – – – LO har från Svenska Skogsarbetareförbundet erhållit – – – synpunkter vilka LO också instämmer i.

Svenska Skogsarbetareförbundet ställer sig bakom de förslag som utredningen framlagt. – – –

Att antalet platser för skogsteknikerutbildningen skall öka med 30 per år ställer förbundet heller inte sig avvisande till, detta med hänsyn till att nuvarande kader av skogstekniker synes ha en något sned åldersfördelning med ett stort antal personer på den högre åldersskalan. – – –

Emellertid finns ingenting nämnt i sammanfattningen om den ursprungliga basen för all högre skoglig utbildning, nämligen den skogliga gymnasieskolans dimensionering. Skogsarbetareförbundet förutsätter att den tvååriga skogliga gymnasieskolan kommer att grundutbilda huvuddelen av de personer som senare kommer in på högre skoglig utbildning.

Skogsteknikerlinjen. – – – När det – – – gäller skogsteknikerutbildningens utökning och denna utbildnings förläggning till Skinnskatteberg bör detta vara det alternativ som ur flera synpunkter är att föredra. Dels finns redan både lokaler och utrustning i Skinnskatteberg som innebär att en del kostsamma investeringar inte behövs, vilket måste bli fallet om skogsmästarutbildningen skulle ha flyttats till Garpenberg. Dels slipper man också undan de kostnader som hör samman med de arbetsmarknadsmässiga åtgärder som alltid måste vidtas när en utbildningsinstitution upphör eller flyttas. – – –

En problematisk fråga är, enligt vad förbundet anger, att de elever som nu antas till skogsteknikerutbildningen anses ha otillräckliga kunskaper i matematik. – – –

Vidare ställs krav på kunskaper i engelska och det är tveksamt om

avgående elever från gymnasieskolan har haft möjlighet att förvärva de erforderliga kunskaper i dessa båda ämnen som behövs för inträde i skogsteknikerutbildningen. Här måste möjligheter skapas för att eleverna genom kompletterande kurser i såväl matematik som engelska skall kunna bli tillräckligt rustade för att utan svårighet kunna tillgodogöra sig utbildningen vid skogsteknikerskolan.

Jägmästarlinjen. — — — Att man på jägmästarutbildningen också föreslår en något förstärkt inriktning mot forskarkompetens har förbundet inget att erinra emot.

2.18 Sveriges Arbetsledareförbundet: Allmänt. — — — SALF ställer sig i princip bakom förslagen i föreliggande skogsutbildningsutredning. — — —

Det bör inte ankomma på Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) att ensamma göra arbetsmarknadsbedömningar som grund för det framtida behovet och dimensioneringen av jägmästarutbildningen. För att få en allsidig och objektiv uppföljning av arbetsmarknadsläget och behovet bör flera intressenter tillsammans med SLU ta del i detta arbete, exempelvis arbetsmarknadens parter.

Beträffande utbildningens lokalisering kan framhållas att hänsyn bör tas till de krav som framförts om en utjämning av intagningen så att institutet vid Bispgården skulle erhålla ett högre antal studerande. Motivet för dessa krav är svårigheten att rekrytera till ledigförklarade tjänster i landets norra delar, vilket vi tror skulle underlättas om flera utbildade från angränsande delar av landet fanns att tillgå.

2.19 Skogs- och lantarbetsgivareförbundet: Allmänt. — — — Eftersom skogsbruket faller inom Skogs- och Lantarbetsgivareförbundets (SLA) område, har SAF överlåtit till SLA att avge yttrandet.

Utredningens förslag — — — vilar dock inte på ingående försök att bedöma den framtida utvecklingen inom skogsnäringen t. ex. av arbetsmetoder och bruksformer. Sådana framtidsbedömningar skulle behövas som ledning vid val mellan olika insatser eller ändringar av utbildningen som efterfrågas i dagsläget.

Vi tycker dock att utredningen i övrigt tagit lämplig hänsyn till ändrade förutsättningar och till skogsbrukets behov. Vi kan därför samtycka till förslagen. — — —

Uppdelningen på tre nivåer och nuvarande lokalisering bör behållas tills vidare. Det är bra att skogsmästarutbildningen får tveklös status som vidareutbildning för skogstekniker och inte som alternativ till skogsteknikerutbildningen.

Skogsteknikerlinjen. — — — Det är riktigt att skogsföretagen efterlyser arbetsledare med god utbildning i personalledning. Förslaget att tillföra teknikerlinjen en kvalificerad sådan utbildning hälsas därför med tillfredsställelse.

Förslaget att förlänga teknikerlinjen med en årskurs men samtidigt förutsätta att skogsmästarskolan rekryterar flera skogstekniker innebär att antalet tekniker och skogsmästare som utexamineras ökar med tillsammans 15 à 20 per år. Det är möjligt att denna relativt blygsamma ökning av antalet visar sig otillräcklig. I så fall bör också utbildningsresurserna vid Gammelkroppa skogsskola utnyttjas till fullo. — — — Behörighetskravet (i matematik) är berättigat. Givetvis borde elever i skogsbruksskolorna som avser att utbilda sig till skogstekniker då också få möjlighet tillägna sig matematikkunskaperna i skogsbruksskolan. Den tilläggsutbildning som

måste till får emellertid inte inkräkta på den yrkesinriktade utbildningen. Om så måste ske är det bättre att eleverna i fråga får tillägna sig matematik-kunskaperna utanför skogsbruksskolan.

Skogsmästarlinjen. Vi vill — — — betona värdet av specialistutbildning på skogsmästarskolan. Denna utbildning bör också innefatta speciell utbildning för personer som avser att starta egen verksamhet inom skogsbruk eller angränsande områden. Företagarutbildning saknas idag inom skogsbruket.

Jägmästarlinjen. Vi tillstyrker åtgärder som samlar den utspridda jägmästarutbildningen till en plats. Detta får dock inte bli självändamål. Varje förändring i den riktningen måste innebära att åtminstone kvaliteten på utbildningen bevaras.

2.20 Skogsindustriernas samarbetsutskott: Allmänt. — — — Det är med tillfredsställelse vi konstaterar att utredningen står enig i alla viktiga bedömanden och förslag. — — —

Prognoser om framtida behov av utbildad personal på olika nivåer blir i en föränderlig skogsnäring osäkra. Till osäkerheten bidrar också förändringar inom samhället i övrigt. SISU kan emellertid acceptera utredningens beräkningar av behovet av utexaminerade på olika nivåer och därpå grundade förslag. Enligt dessa ökas skogsteknikernas antal med 30 elever per år. Lokalisering av utökningen — ny kurs om 30 elever — till Skinnskatteberg tillstyrkes och bör öppna goda samordningsmöjligheter med skogsmästarutbildningen.

Skogsteknikerlinjen. SISU tillstyrker att skogsteknikerutbildningen förlängs med en termin till fyra terminer med ökat utrymme för främst allmän kompetenshöjning och koncentration på skogsproduktionens grunder samt arbetsledning.

Yrkesinriktad för praktik — inte minst för skogsteknikerna — tillmäts stor betydelse inom den praktiska näringen. Med hänsyn till tilltagande svårigheter för den enskilde att själv ordna allsidig praktik, tillstyrks förslaget att obligatoriet avskaffas samt att SLU efter antagning anvisar sådan under erforderligt antal månader.

Skogsmästarlinjen. Enligt SISUs mening finns inom överblickbar tid behov av en teoretisk påbyggnad för skogstekniker, samt för dem som önskar kombinera annat utgångsläge med denna form av skoglig utbildning. Skogsmästarutbildningen bör därför t. v. bestå. SISU tillstyrker att utbildningstiden förkortas med en termin.

Jägmästarlinjen. I samband med SLUs långsiktplan 1981 framförde Domänverket, SSR och SISU gemensamt näringens synpunkter på den skogliga fakultetens framtida verksamhet. Beträffande jägmästarutbildningen konstaterades dess stora värde ligga i att den erbjuder en målinriktad syntes av kunskaper i biologi, teknik och ekonomi. Utbildningen får betraktas som en "generalistutbildning" på högskolenivå med möjligheter för studenterna att under avslutande terminer fördjupa sig i ämnen efter intresse och studieinriktning. En sådan studieuppläggning ger också god grund för specialisering efter jägmästarexamen samt fortsatt forskarutbildning på doktorandnivå inom eller utom SLU. Näringen ville med sin skrivelse slå vakt kring denna utbildningsprofil och förorda att den gällande utbildningsplanen för jägmästare skulle ligga fast. — SISU har för sin del ingen anledning att frånga den uppfattning som då redovisades. — — —

SISU har understött tillkomsten och sedermera genomförande av marknadsutbildningen. Vi har bedömt att denna skulle utgöra en värdefull och

efterfrågad komplettering av Skogshögskolans produktion. Uppenbart är också att merkantilisterna är eftersökta på arbetsmarknaden. Det finns alltså goda skäl för en fortsatt satsning på marknadslinjen med nuvarande uppläggningsplan. — — — Med — — — uppläggningsplan avser vi mål och ämnesinnehåll. Beträffande marknadslinjens förläggning ansluter vi oss till utredningens förslag.

Skogsbiologisk utbildning. — — — Vi vill — — — anmäla stor tveksamhet inför tanken på att inom jägmästarutbildningens ram införa en särskild skogsbiologisk linje med inriktning på forskarverksamhet.

2.21 Sveriges skogsägareföreningars riksförbund: Allmänt. Utredningen har på den korta tid som stått till buds på ett förtjänstfullt sätt analyserat vilka kompetenser nuvarande utbildningar ger och vilka kompetenskrav framför allt de traditionella skogliga arbetsgivarna ställer på personal med högre skoglig utbildning.

Vi delar utredarens uppfattning att den tillkommande skogsteknikerlinjen bör sammanföras med skogsmästarelinjen. Vi anser emellertid att mycket kunde vinnas på att såväl skogsmästarelinjen/den nya skogsteknikerlinjen som jägmästareutbildningens första år förlades till Garpenberg. Därigenom åstadkommer man ett starkt skogligt utbildningscentrum till nytta för hela skogsnäringen. — — —

Mot bakgrund av privatskogsbrukets viktiga roll i skogsnäringen vill SSR slutligen framhålla vikten av att det i den skogliga utbildningen — på alla nivåer — ges tillräckligt utrymme för undervisning om såväl det kombinerade jord- och skogsbruksföretaget som producentkooperationens idéer och verksamhet.

Skogsteknikerlinjen. SSR delar utredningens uppfattning om skogsteknikerutbildningens dimensionering. Vi delar vidare uppfattningen om behovet av en förlängd skogsteknikerutbildning för att kunna utöka undervisningen i nya arbetsledarfunktioner samt informations- och rådgivningsverksamhet. Det är också viktigt att tillräcklig tid kan ägnas åt företagsekonomi, skattefrågor, producentkooperationens speciella förhållanden m. m. eftersom behovet av skogstekniker bör komma att öka främst inom privatskogsbruket.

Skogsmästarlinjen. Förslaget till en fortsatt skogsmästarutbildning är väl underbyggt. Eftersom huvuddelen av eleverna är skogstekniker och dessa kommer att ha en högre kompetens än för närvarande, motiverar det en avkortning av utbildningen med en termin. Det är också positivt att personer med annan utbildningsbakgrund kan rekryteras. Särskilt intressanta för privatskogsbruket är sökande med lantmästareutbildning. Trots avkortningen bör den nya skogsmästarutbildningen ge minst lika god kompetens som dagens.

Jägmästarlinjen. Vi delar utredarens uppfattning att det första året även fortsättningsvis bör förläggas till Garpenberg och att man i påbyggnadsdelen som nu skall ha tre inriktningar. Vi anser också att påbyggnadslinjerna bör vara lokaliserade till samma ort och vill särskilt peka på förvaltnings- och marknadsinriktningen. Det är från många synpunkter olyckligt om man även i fortsättningen skall förlägga avslutningsåret för marknadsinriktningen till Ultuna. Med den splittrade lokaliseringen, som riksdagen beslutat om och som innebär en huvudsatsning på Umeå, anser vi att för hela jägmästareutbildningen uppnås bäst resultat med en samlokalisering till Umeå. Vi delar utredarens uppfattning att likvärdig kvalitet på utbildningen kan erhållas där. — — —

Enligt SSRs uppfattning bör inte nuvarande lokalisering permanentas utan statsmakterna bör snarast söka överföra virkesläreinstitutionen till Umeå. — — — För jägmästareutbildningen är det en klar fördel om institutionen finns i Umeå. Det bör också påpekas att institutionen för skogsekonomi är lokaliserad till Umeå och att det speciellt beträffande marknadsekonomiska frågor finns ett starkt samband mellan virkesläre- och ekonomiiinstitutionerna.

Skogsbiologisk utbildning. — — — Enligt vår bedömning borde stora fördelar kunna vinnas genom att samordna denna typ av utbildning med motsvarande utbildning för dem som påbörjat agronom- och hortonomutbildning. Vi är emellertid inte ense med utredaren om nödvändigheten av att forcera försöksverksamheten.

2.22 Sågverkens råvaruförening: Allmänt. Den nu presenterade utredningen av den "Högre skogliga utbildningen" har — — — granskats med hänsyn till sågverkens intresse av ett fungerande samspel mellan skogsbruk och sågverksindustri. Möjlighet till kombinationsutbildning och goda kontakter gentemot både skog och sågverk är härvid av största intresse. — — — En expertgrupp med representanter från de större markägarna Domänverket och bolagen samt skogsägarrörelsen och Skogsstyrelsen har biträtt utredarna vid uppskattning av framtida behov av skogligt utbildad personal. Dessa företräder det förvaltande skogsbrukets intresse av högre utbildad personal med minskande antal anställda med hög skoglig utbildning. Mindre intresse har ägnats den heterogena grupp som har ökande intresse av högre skogligt utbildad personal utöver de traditionella större skogliga arbetsgivarna. — — —

I utredningen konstateras att skogsbrukets intäktssida väntas få ökad betydelse med konsekvenser för skogsbruket från produktion till marknad. Denna utvecklings inverkan på utbildningsbehov och inriktning har inte närmare diskuterats i utredningen. Det är uppenbart att den pågående utvecklingen med ökande marknadsanpassning av sågverkens produkter och strävan mot hög vidareförädling medför krav på anpassning i skogsbruket. — — — Utredningen har — — — inte haft de kontakter med sågverksnäringen som krävs för att kunna analysera trävaruindustrins utveckling och utbildningsbehov. — — —

I ett internationellt perspektiv sysselsätter den svenska sågverksnäringen förhållandevis låg andel högt utbildad personal.

Skogsteknikerlinjen. — — — De föreslagna förändringarna är motiverade med hänsyn till den utveckling som skett i skogsbruket.

Skogmästarlinjen. — — — Utredningens förslag — — — är bra med en utbildning med insikt i både skogsbrukets och sågverkens verksamhet. Denna föreslagna möjlighet till kombination får dock inte medföra att nödvändiga baskunskaper om sågverksindustrins råvarukrav inte förmedlas redan på skogsteknikernivå.

Jägmästarlinjen. — — — Jägmästarutbildningen föreslås förändrad främst inom ämnesområdet Virkeslära, där sågverksindustrin har de naturliga kontakterna med den skogliga utbildningen och forskningen. Den till Institutionen för virkeslära i Uppsala förlagda merkantila studieinriktningen föreslås flyttad till Umeå. Samtidigt omlokaliseras även en övningsledarbefattning till Umeå samt förläggs en nyinrättad professur, den s.k. "SIND-professuren", till Umeå. Sågverkens Råvaruförening motsätter sig utredningens förslag på dessa tre punkter. Utflyttningen av Skogshögskolan från Stockholm har inte gagnat högskolan. Än mindre har den nuvaran-

de lokaliseringen till tre orter medfört önskvärd kraftsamling och arbetsro. Under nuvarande förhållanden ter sig en i och för sig logisk och önskvärd omlokalisering av resurserna till två orter som avlägsen.

De föreslagna omflyttningarna drabbar den del av jägmästarutbildning och forskning som ligger sågverksnäringen närmast. Det är Sågverkens Råvaruförenings uppfattning, att samarbetet mellan sågverksnäringen och Lantbruksuniversitetet genom Institutionen för virkeslära utvecklas positivt för närvarande genom branschmedverkan i SIMS-projektet, i forskningsprojekt, i programkommittéer och i undervisning. Den pågående utvecklingen gagnas inte av beslut som inte tar stor hänsyn till den berörda industrins synpunkter och önskemål. — — —

Enligt sågverkens uppfattning finns det i dag tre utbildningsanstalter som i första hand har kompetens att tillfredsställa branschens utbildningsbehov. Det är Rikssågverksskolan i Skoghall, Tekniska Högskolan i Stockholm och Institutionen för Virkeslära vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala (SLU). — — —

Marknadsinriktningen vid SLU i Uppsala tillgodoser branschens behov av personal med kunskap rörande råvarans beskaffenhet, träets egenskaper, ekonomi och med en integrerad helhetssyn på skog — såg — marknad. Institutionen för Virkeslära bedriver en för branschen värdefull forskning inom området vedens egenskaper och funktioner. — — — Vad gäller kontakten mellan den merkantila utbildningen och den ekonomiska forskningen, erhålls en väsentligt bredare kontaktyta, om det sista året är förlagt till Uppsala i stället för till Umeå. Uppsala-alternativet medför nämligen kontakt med den ekonomiska forskningen i Umeå under den tid utbildningen är förlagd dit och därefter kontakt med den tillämpade ekonomiska forskningen inom gruppen SIMS i Uppsala under det sista året. En lokalisering till Uppsala ger därutöver kontakt med den ekonomiska forskningen vid lantbruksfakulteten, Centrum för internationella företagsstudier, Uppsala universitet, Handelshögskolan m. fl. Utredningen för ett alltför allmänt resonemang utan att närmare motivera sina slutsatser. Sågverken anser att samverkansmöjligheterna är bättre, om den merkantila linjens sista år förläggs till Uppsala. — — —

Sågverksnäringen har visat stor uppskattning över den merkantila jägmästarutbildningen genom att anställa 10 av de 16 hittills examinerade jägmästarna.

2.23 Sågverksindustrins kommitté för utbildning och teknisk utveckling: Allmänt. — — — Kommittén anser det nödvändigt med en bred satsning på utbildning och forskning inom områdena produktutveckling och marknadsföring av svenska träprodukter. Om en dylik satsning skall ge det resultat som eftersträvas krävs ett intimt samarbete mellan läroanstalter och forskningsinstitutioner som verkar inom dessa områden.

Den utan jämförelse mest omfattande forskningen av detta slag bedrivs vid Svenska Träforskningsinstitutet i Stockholm samt vid institutionen för träteknik på Tekniska Högskolan i Stockholm. Vid Högskolan i Karlstad drivs för fjärde året en specialkurs i sågverksteknologi och ekonomi. Högskolan i Karlstad har härigenom skaffat sig en värdefull kompetens inom sågverksindustrins speciella ekonomi- och marknadsföringssituation. Vid Rikssågverksskolan i Skoghall bedrivs en ettårig högre gymnasial specialkurs i marknadsföring av trävaror och träprodukter. Rikssågverksskolan med dess välutrustade maskinpark har dessutom unika möjligheter att utföra avancerade utvecklingsprojekt i fullskalemodell för såväl forskning som utbildning.

Mot bakgrund av ovan sagda finner kommittén det mycket angeläget ur sågverksindustrins synpunkt att jägmästarlinjen med marknadsinriktning samt professuren i produktutveckling och marknadskunskap lokaliseras till Uppsala.

2.24 Skogshögskolans studentkår: Allmänt. — — — Med hänsyn till — — — direktiv(-en) har man, menar studentkåren, i utredningen använt ett alltför snävt tilltaget framtidsperspektiv. En grundligare analys borde ha utförts med avseende på framtida kompetensområden, vilka nuvarande utbildningssystem inte tillgodoser.

Inom det traditionella arbetsfältet har äldre utredningar utnyttjats, medan det för naturresurs- och marknadsinriktningens del *inte* gjorts någon ordentlig framtidsanalys. Denna är nödvändig som underlag för beslut om framtida förändringar och inte minst för att kunna rätta till eventuella brister i dagsläget.

När det gäller utbildningens dimensionering anser studentkåren, i likhet med utredningen, att man bör avvakta en utvärdering av den ökade antagningen och att nivån om 60 elever ska bibehållas.

Jägmästarlinjen. — — — Utredningens ställningstaganden när det gäller utbildningen av jägmästare stämmer i stort sett bra överens med studentkårens uppfattning, såväl när det gäller inriktning som utbildningsfilosofi.

Vi vill — — — inlämna följande synpunkter när det gäller lokaliseringen av marknadsinriktningen.

- Huvudutbildningsort för samtliga påbyggnadskurser ska vara Umeå.
- De utbildningsmoment som inte anses kunna genomföras på ett tillfredsställande sätt i Umeå, ska förläggas till den ort där de bäst kan bedrivas.
- Vid kursplanläggningen ska elevernas krav på att kunna läsa enstaka kurser ur de olika påbyggnadsinriktningarnas program beaktas. Detta gäller i synnerhet under den sista terminen.

Studentkåren noterar dock att 30% av mötesdeltagarna var allvarligt oroad för de negativa konsekvenser en flyttning till Umeå skulle innebära.

Skogsbiologisk utbildning. — — — Studentkåren menar att såväl det ökade behovet av biologiskt inriktade jägmästare som rekryteringen kan lösas inom ramen för den befintliga naturresursinriktningen. Vi tror att denna, redan mycket slagkraftiga, studieinriktning med Uppsalainstitutionernas hjälp skulle kunna utvecklas till en jägmästarutbildning av mycket hög klass. I likhet med utredningen anser vi emellertid inte att den föreslagna skogsbiologiska utbildningen är en jägmästarutbildning.

2.25 Skogsmästarskolans elevkår: Allmänt. — — — Skogsmästarskolans elevkår ser det positivt att intresset har riktats mot den högre skogligen utbildningen i Sverige, då skogsbruket spelar en betydande roll i vårt samhälle. Därför bör man naturligtvis eftersträva att förändra den svenska skogligen utbildningen i samma utsträckning som skogsbruket förändras.

Skogsteknikerlinjen. — — — Utredningen föreslår att i viss mån ersätta kraven på arbetslivserfarenhet med SLU-styrd "praktik" å jägmästarlinjen. Det vore likvärdigt med att kapitalt nedvärdera praktiskt arbete och den erfarenhet detta ger. Det vore också stick i stäv med moderna utbildningsprinciper och till stor skada för skogsmästarutbildningen. Att ytterligare öppna utbildningen för ungdomar som kommer direkt från gymnasieskolan utan "mellanlandning" i förvärvslivet vore detsamma som att ur-

holka utbildningen, vilket vi därför kraftigt vill varna för. Kvalitén på praktiken skulle även den minska och man skulle med en sådan praktik gå miste om två viktiga saker, prestationskravet och den "sociala biten". Som skolpraktikant har man svårt att bli betraktad som "en i laget".

— — —

Vi välkomnar utredningens förslag om förläggning av ett tredje skogsinstitut till Skinnskatteberg.

Skogsmästarlinjen. Vi ser positivt på att utredningen uppmärksammat skogsmästarens funktion i näringslivet, samt näringslivets positiva omdömen om skogsmästaren och utbildningen. Därför ser vi med förundran på de förändringar utredningen föreslår för skogsmästarlinjen, då förslaget verkar ogenomtänkt och hastigt ihopsatt, och det är beklagligt att utredningen som bearbetat skogsutbildningen under en längre tid inte har ett mera genomtänkt förslag att presentera. — — —

Vi uppmärksammar att en konsekvens av utredningens förslag till omorganisation av skogsmästarutbildningen kan bli att rekryteringen av elever hämmas eller stryps. Detta kan på sikt leda till att utbildningen läggs ned.

— — —

Vi anser att skogsmästarutbildningens profil måste bevaras — — — och i takt med utvecklingen bör utbildningen snarare förlängas än förkortas. Skogsmästaren är med sin utbildningsbakgrund väl rustad för att ta del av de i utredningen föreslagna vidareutbildningskurserna vid skogshögskolan. Han kan här ytterligare förkovra sig inom det område han arbetar, och vi välkomnar därför denna del av utredningens förslag, som också är i linje med näringslivets behov.

2.26 Norra skogsinstitutets elevkår: Skogsteknikerlinjen. — — — Arbetsgivarna ser det som en stor tillgång att en utbildad skogstekniker har ett antal år med praktisk yrkeserfarenhet innan han går in på skogsteknikerutbildningen och medför att han har stora möjligheter att få adekvata arbetsuppgifter direkt efter utbildningen vilket är väldigt viktigt.

Den praktik man får bör vara väl anknuten till de verkliga arbetsförhållanden som råder i dagens skogsbruk. Risken är att den inte blir det med av SLU ordnad förpraktik. — — —

Utredningen har helt riktigt pekat på missförhållandet att man på skogsbrukslinjen läser engelska istället för matematik som tillvalsämne. Detta för att kravet på allmän behörighet skall uppfyllas. Utredarna har här ej noterat att kravet på tvåårig svenska ej heller uppfylls på skogsbrukslinjen.

Enligt utredarnas förslag skall man som särskild behörighet vid ansökan till skogsteknikerutbildningen ha 2-årig gymnasimatematik, som på skogsbruksskolan skall inhämtas utom schemalagd tid. Vår uppfattning i denna fråga är att engelsk- och matematikundervisningen skall ske under schemalagd tid. — — —

Den tilltänkta ökningen av antalet elevplatser på skogsteknikerutbildningen är föreslagen att lokaliseras till södra delen av Sverige. Detta medför att antalet elevplatser i södra Sverige kommer att bli ca 102, vilka skall ställas mot de 30 utbildningsplatserna som är lokaliserade till Bispgården och norra Sverige. En sådan fördelning kan inte anses tillgodose norra Sveriges behov av utbildningsplatser. — — —

Förslaget att förlänga skogsteknikerutbildningen och förkorta skogsmästarutbildningen och ge den en karaktär av att i huvudsak vara en påbyggnadslinje för skogstekniker ser vi som ett positivt förslag. — — —

Ett område som utredningen ej nämnvärt berört är lärarfrågan. Vi från elevhåll ser det som en stor nackdel att det på skogsteknikerutbildningen inte finns personal med skogsteknikerutbildning som kan tjänstgöra som lärare och övningsledare. En lärare med sådan utbildning och en god arbetsledarerfarenhet bakom sig skulle vara en stor resurs och ge oss elever en nära anknytning i undervisningen till de verkliga arbetsförhållanden vi kommer att ställas inför efter vår examen.

2.27 Stiftelsen Värmlands och Örebro läns skogsskola: Allmänt. — — — Så långt vi kan överblicka det berörda utbildningsområdet finner vi att utredningen gjort en mycket väl genomarbetad kartläggning av nuläget och utvecklingstendenserna. Likaså anser vi att de framlagda förslagen till förändringar är väl underbyggda och måttfulla. Vi tillstyrker därför ett genomförande av utredningens förslag.

Skogsteknikerlinjen. Den föreslagna ökningen med 30 skogstekniker per år är — — — synnerligen angelägen.

Ökningen till fyra terminer är — — — enligt vår uppfattning en riktig åtgärd och det är även logiskt att samtidigt förkorta skogsmästarutbildningen med en termin då en total utbildningstid om 3 år bör vara tillfyllest för skogsmästare med skogsteknikerbakgrund. — — —

Det föreslagna ökade behörighetskravet avseende matematik välkomnar vi. — — —

I en tänkt valsituation som en följd härav skulle kraven på kunskaper i engelska utan vidare kunna minskas. — — —

Givetvis är det — — — önskvärt med en lägre genomsnittlig examensålder än dagens. Det föreslagna medlet — sänkt krav på praktik — för att nå dessa mål kan dock vara tveeggat. En ökning av antalet renodlade studiebegåvningar får inte gå för långt på bekostnad av antalet antagna med mera praktisk läggning, med längre praktik och arbetslivserfarenhet. Resultatet kan då bli en skogsteknikerkår med alltför få individer lämpade som arbetsledare. — — —

Skolans styrelse har tidigare förklarat sig beredd att öka antagningen till 24 studerande vid skogsteknikerlinjen och upprepar denna inställning nu.

Redan i detta sammanhang vill vi emellertid förutsicka att en förutsättning för detta erbjudande är att statliga medel tillskjutes i sådan omfattning att verksamheten kan fortlöpande finansieras.

Vid skolans tidigare medelsäskanden har angivits att ett minimibehov av statliga medel uppskattas till ett belopp motsvarande kostnaderna för två lärartjänster. Rimligtvis erfordras därutöver ett bidrag till skolans administrationskostnader.

2.28 Agrifack — Skog: Allmänt. — — — Utredningen synes endast i begränsat urval ha tagit del av sakmaterial och överväganden i tidigare utredningar. Dess egna undersökningar redovisas så knapphändigt, att det är svårt att bedöma de påståenden, slutsatser och förslag som anges i betänkandet. — — —

Vi har konstaterat att det insamlade materialet om arbetsmarknaden avser *mindre än två tredjedelar* av berörda personalgrupper. De utelämnade områdena kan mycket väl komma att svara för en betydligt större andel av nyrekryteringen under de närmaste åren. Utredningen kan således inte anses ha nått en tillfredsställande täckning genom sina undersökningar. — — — Utredningen verkar inte ha uppmärksammat att skolor och eftergymnasiala utbildningar för skogsbruket vuxit fram under helt andra för-

hållanden än vad som nu råder såväl inom denna näring som i utbildningssystemet och samhället i stort. — — — Utredningen borde grundligare än vad som skett analyserat huruvida, trots de stora förändringarna i arbetsformer och organisation under de senaste decennierna, nuvarande utbildningsled alltjämt bäst tillgodoser skogsbrukets behov.

Genom begränsningen till grupperna skogstekniker, skogsmästare och jägmästare har utvecklingen av arbets- och organisationsformer inom skogsbruket kommit helt i bakgrunden. — — — I betänkandet finns heller inga uppgifter om vilka utbildningar vid sidan om lantbruksuniversitetets institutioner, som skulle kunna nyttjas för skogsbruket. — — —

Utredningen berör inte relationerna mellan högskolans grundutbildning och inskolningen hos respektive arbetsgivare. I betänkandet analyseras inte behov och fördelning av insatser mellan grundutbildning och utbildning för att de yrkesverksamma teknikerna skall få tillfälle att komplettera sina kunskaper. — — — Vi har inte funnit skäl att detaljgranska utredningens förslag, eftersom redovisat material, såsom vi exemplifierat, inte kan betraktas som tillräckligt hållbar grund för överväganden om hur den framtida högskoleutbildningen för skogsbruket bör inriktas och organiseras.

Många av utredningens förslag är av den art att det ligger inom lantbruksuniversitetets befogenheter att genomföra dem.

